

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

Letnik XVII. V Ljubljani, novembra 1900. *11. zvezek*

Praznik vseh svetnikov.

I. Češčenje svetnikov.

Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih.
Ps. 150, 1.

V neki deželi so volili novega kralja. Izvolili so tistega moža, ki je bil deželanom najbolj priljubljen. Zategadelj je bilo veliko veselje v deželi: vsi veljaki so se mu šli poklonit, in od vseh strani so prišla pisma v prestolno mesto s čestitkami novo kronanemu kralju. Vsem stanovnikom vse dežele so naznanjali zvonovi z zvonikov, da se veselé tistega dne, ko se jim je kronal nov kralj, da se veselé velike sreče, ki jim jo je Bog naklonil z novim kraljem. — Poglejte, zbrani v Gospodu! tudi nam se ponuja danes prilika, veseliti se, kakor prebivalcem te dežele! Ponuja se nam prilika, veseliti se, ker praznujemo danes spomin tistih mož, katerim je Bog tudi dal krono na glavo: ne krone iz biserov in demantov, ampak krono čednosti in dobrih del — krono nebeško. Veliko je veselje tudi v naši deželi — v občestvu svetnikov: iz vseh cerkvá, iz tisoč in tisoč grl gredó voščila in molitve v prestolno mesto — v nebeški Jeruzalem, častitat kronanim nebeščanom. Na vseh krajih oznanujejo zvonovi s zvonikov, da se veselimo tega dne, ko godujemo god kronanih glav, da se veselimo večne sreče, ki jim jo je Bog naklonil. *Veselimo se z veselimi* (Rimlj. XII, 15.), veselimo se tolikanj bolj, ker imamo morda kakega bratca ali sestrico, znanca ali prijatelja ali celó svoje drage stariše med njimi, med svetniki, ki za nas Boga prosijo, *veselimo se vsi v Gospodu, praznovaje praznik na čast vsem svetnikom: katerih slovesnosti se veselé angeli in ž njimi vkup hvalijo Sina božjega* (Vhod v mašo).

— Da pa bode naše veselje tolikanj večje, naša voščila tolikanj prisrčnejša, naše molitve tolikanj gorečnejše, premislimo: I. Čemú častimo svetnike? in II. Kako častimo svetnike?

Vi pa, nebeščani, izprosite za-me pri Bogu milost, da moje borne besede obrodé vsaj nekaj sadú.

I. Ako je kdo nenavadno učen, imamo spoštovanje do njega; ako je kdo posebno nadarjen ali dobre glave, zavidamo ga; pri kakem drugem občudujemo njegovo železno pridnost, natančnost, pobožnost itd. Vsakega torej, »ki je kaj več«, kakor pravimo, vsakega takega spoštujemo in častimo. — Tako cenimo učenjake, nadarjene, natančneže itd. — tako cenimo pozemeljske ljudi, ki so grešniki! Koliko bolj vredno in dostojno je še le, da cenimo in častimo tista sveta bitja, o katerih pravi sv. Janez, da *kraljujejo s Kristusom* (Razod. 20, 4.): tista sv. bitja, katera psalmist imenuje *naravnost prijatelje božje* (Ps. 138, 17). Koliko bolj vredno in dostojno je, da dovoljno počastimo tiste sv. može in žene, ki uživajo že davno vso slast in last tistega blaženega kraja, kamor želi priti vsak kristijan. In ta sv. bitja, bogoljubni poslušalci, ti sveti možje in žene so ravno svetniki in svetnice božje. Kako torej ne bi častili svetnikov, teh prijateljev božjih, teh sokraljevalcev samega Boga? — Polni so milosti božjih: Boga smejo gledati, uživati in ljubiti od obličja do obličja, daleč je od njih vsako najmanjše zlo, v najljubši družbi dobrih duhov so, v sredi med njimi pa je kakor luna med zvezdami božja Mati Marija, katero kličemo v litanijah kot *Kraljico svetnikov*, in ki je prejela od Boga take milosti, kakoršnih ni prejela nobena druga stvar, ne nad zvezdami, ne pod zvezdami. — Tako čast uživajo svetniki pri Bogu, taka slava se jim poje v nebesih, tako veselje imajo nad njimi nebeščani! In mi — zemljani? Pred tako nebeško družbo, ki se druží okrog prestola nebeškega Očeta, ne bi uklonili svojih glav?

Velika in čudovita dela so izvrševali svetniki na zemlji. Molili so in premišljevali, trpeli lakoto in žejo, mraz in vročino, čuli so in se postili, zasramovali so jih in preganjali. Odpovedali so se bogastvu in gospostvu, časti in hvali, prijateljem in rojakom, škofovi kapi in kraljevi kroni; vsak trenotek so porabili za čast božjo in dušno zveličanje: po dnevu so delali, po noči molili. Siromaki so bili na zemeljskem blagu, a bogati na krepostih in milostih; zatajevali so svoje telo, a od znotraj jih je krepila in bodrila milost božja. — — A ne samo vse svoje življenje so posvetili pokori in

molitvi, mnogo jih vé povedati zgodovina, ki so pretrpeli najhujše muke za križanega Zveličarja; celó takih je ne malo, ki so rajši dali svojo glavo, kakor da bi zatajali svojega Mojstra. In do takih mož človek ne bi imel spoštovanja?

Koliko dobrega so storili svetniki, ko so še po zemlji hodili! Sama čast božja in ljubezen do bližnjega jih je vodila: poučevali so nevedneže, vse svoje imetje so razdajali ubogajme, čudeže so delali na božje povelje, najhujše nesreče so odvracali od ljudi z molitvijo in močjo svojo. . . . A tisto ljubezen do bližnjega, ki so jo imeli na zemlji, nesli so tudi s seboj na óni svet; kajti *ljubezen nikoli ne mine* (I. Kor. 13, 8), pravi sv. Pavel. Zato so svetniki še vedno goreči podporniki človeškega rodú, priprošnjiki naši pri Bogu, ki nosijo naše molitve in naša dobra dela pred sedež božje milosti. Zato je govoril angel Rafael staremu Tobiji: *Kadar si s solzami molil in si mrtve pokopaval, sem jaz tvojo molitev pred Gospoda nosil.* (Tob. 12, 12.) — Svetniki posredujejo med nebom in zemljo, svetniki prosijo za nas grešnike, zato molimo koncem »Češčene Marije«, ki je kraljica svetnikov: *prosi za nas grešnike* . . . — Recimo, da se kak posel zameri svojemu gospodarju in ta mu odpové službo. Posel pa se kesa svoje prenenaglenosti in rad bi ostal še pri starem gospodarju. Kaj stori? Obrne se do njegove matere, ali žene, ali sinov in hčera, ki bi mu lažje izprosili odpušcanja. Poglejte, predragi v Kristusu, taki posli smo mi v-i! Ako se kristijan zameri svojemu gospodarju, t. j. ako žali nebeškega Očeta z grehom, odpové mu ta svojo milost. Grešnik pa se kesa svojih grehov in rad bi bil še nadalje v božji milosti. Kaj stori? Hiti k spovednici, priporoča se božji Materi Mariji, priporoči se sinovom in hčeram nebeškim, svetnikom in svetnicam božjim, da bi mu izprosili pri Bogu milost in usmiljenje. Da je pa *veče veselje v nebesih nad enim spokorjenim grešnikom, kakor nad devet in devetdesetimi pravičnimi*, znano nam je že tako iz besedi Kristusovih. — Kadar molimo vero, pravimo tudi vselej, da verujemo v občestvo svetnikov. Kaj pa je to? To je tista duhovna vez, ki veže vse ude Kristusove cerkve: svetnike v nebesih, vernike na zemlji in duše v vicah. Ako smo torej tudi mi udje te odlične družbe, je pač gotovo, da svetniki prosijo in molijo za nas pa za verne duše v vicah; kajti za-se pač ne prosijo, ker so že davno dosegli, kar so tolikanj želeli, namreč nebesa. In ako so tisto ljubezen svojo do bližnjega še seboj nesli na oni svet, je pač gotovo, da jo skazujejo nam in

dušam v vicah, kajti *ljubezen je dobrotljiva . . . ne išče svojega* (I. Kor. 13, 4—7), potrjuje nam zopet sv. Pavel. Svetniki nas torej zagovarjajo, varujejo časnih in večnih nezgod, svetniki so naši prijatelji, naši zavetniki: veselé se naše sreče, žalosti jih naša nesreča, čednosti pospešujejo, pregrehe odvrčajo . . . Modre so torej besede sv. cerkve: *dobro in koristno je, svetnike častiti* (Trid. zb. 25.).

Ker je dobro in koristno, svetnike častiti, zato je sv. cerkev tudi vselej in na vso moč pospeševala češčenje svetnikov. Že prve čase krščanstva, ko je bila sv. cerkev še tako rekoč v povojih, romalo je na tisoče vernikov na grobove mučencev. Priporočevali so se jim za srečno življenje in smrt. Sv. C prijan je zaukazal kartaškim duhovnikom, da natančno zapišejo imena mučenikov, da se bode praznoval njih spomin vsako leto. In kako še dandanes časti sv. cerkev svetnike?

Človek je slaba stvar. Vedno potrebuje pomoči, a svet mu je ne more vselej dati. Kam torej upre svoje oči? Tja gori nad zvezde, med izvoljene. Ako te kake bolečine priklenejo na posteljo, kaj ne, predragi v Gospodu, priporočáš se sv. Valentinu, ako te bolé zobje, sv. Apoloniji; ako te boli grlo, obljubiš se sv. Blažu; ako te bolé oči, greš na božjo pot k sv. Luciji; sv. Roka prosimo, da bi ohranili zdrave ude. Sv. Florijan nas varuje ognja, sv. Boštijan kuge, sv. Jakob vetra, sv. Ambrož suše. Gospodarji priporočajo svojo goved sv. Martinu, konje sv. Jurju itd. In če te bolezen priklene na smrtno posteljo, bogoljubna duša, kdo je zopet, ki ti stoji na strani? — Sv. Barbara in sv. Jožef. Ako moliš za zjedinenje ruske cerkve, priporočáš se sv. Cirilu in Metodu; učenjaki se priporočajo v varstvo sv. Tomažu Akv., šolarji sv. Alojziju itd. — Vidite, kristijani, tako se priporočamo svetnikom in svetnicam božjim v raznih stiskah in nadlogah človeškega življenja, posebno pa še kraljici svetnikov, božji Materi Mariji, katero Peter Damijan imenuje *zaklad božjih milosti*.

Kako sv. cerkev časti svetnike, priča nam dolga vrsta praznikov na čast svetnikom in svetnicam božjim. Nekateri se praznujejo kakor nedelje, nekateri pa še bolj slovesno; nekaterim je ustanovila sopraznike, druge pa je vvrstila med posamezne dneve cerkvenega leta. Ker pa vendar še vkljub vsemu temu ni mogoče praznovati vsakega svetnika posebej, ustanovila je sv. cerkev na današnji dan še poseben praznik na čast vsem svetnikom božjim: nekaj zato, da počastimo tudi vse druge svetnike, katerih imena nam niso znana in so zapisana le v bukvah življenja; nekaj zato,

da izprosimo tiste milosti, katere smo zamudili prositi leto in dan, ko so se gođovali godovi posameznih praznikov; in nekaj zato, da se jim zdaj, ko se bliža cerkveno leto svojemu koncu, zahvalimo za vse dobröte, katere so nam izprosili pri nebeškem Očetu.

Kako visoko časté kristijani svetnike, pričajo nam brezštevülni božji hramovi. Povsodi se dvigajo iznad vasi in mest, kjer je le kaka kristijanska družina. Cerkev je največi ponos vsakega farana, cerkev je središče vsake duhovnije. In komu so cerkve posvečene, ako ne svetnikom? Kakih oltarjev je največ, ako ne oltarjev na čast svetnikom? Komu na čast so razobešene podobe po stenah? Ali ne svetnikom? Kaj predstavljajo razni kipi po oltarjih in dolbinah? Kaj krasi strop cerkve? Kaj so slike po stenah? Ali ne podobe svetnikov? — Ali kaj občuduješ, popotnik, ob cestah, kaj na razpotjih? . . . Tu ti stoji lepö znamenje Matere božje, tam mična kapelica, na čast kakemu svetniku. — Ali kaj strmiš nad veliko množico ljudstva, ki se je zbrala visoko na gori? kdo so ti ljudje od vseh vetrov sveta? . . . Romarji so, ki so prišli od blizo in daleč po tri ure visoko na goro, počastit in poklicat na pomoč milostivo Devico Marijo ali kakega svetnika ali svetnico božjo . . . Pa kaj bi hodili tako daleč, predragi v Gospodu? Ko se bližaš svojemu domu, poglej na pročelje ali konec hiše in videl boš podobo sv. Florijana, ki varuje hišo pred ognjem ali podobo farnega patrona, ali Matere božje, ki je sprejela hišo v svoje varstvo. In ko stopiš v hišo, predragi kristijan! Ozri se po stenah in videl boš zopet najraznejše podobe svetnikov. Ali odpri omaro, kjer imaš shranjene knjige, in zagledal bodeš med njimi več zvezkov, v katerih so opisana življenja vseh svetnikov in svetnic božjih . . . Poglejte, predragi v Kristusu! Tako častimo svetnike!

Toda svetniki niso, da bi jih samo občudovali kakor kako nenavadno prikazen: svetnike moramo tudi posnemati. Sv. Tomaž Kempčan pravi: *Ozri se na žive primere sv. očetov, na katerih je sijala prava popolnost in bogoljubnost, in uvidel bodeš, kako je malo in skoro nič, kar mi storimo* (Hoja za Kr. I. 18, 1.) Svetniki so ogledala našega življenja: svetnike bodemo le takrat popolnoma častili, ako se trudimo posnemati njih vzgledno krščansko življenje. Res da smo ubogi zemeljski črviči, polni zmot in slabosti in smejali bi se morda komu, ako bi dejal: Jaz hočem postati to, kar je bil sv. Pavel, sv. Avguštín itd. Toda vprašam vas, bogoljubni poslušalci! Kaj pa so bili svetniki na zemlji? To, kar mi: ljudje so bili! Pri takih prilikah torej recimo rajši s sv. Avguštínom:

Ako si ti mogli, zakaj pa ne jaz? Taki častivci svetnikov brez posnemanja zdé se mi podobni tistim, ki prav veliko bukev napravljajo, ne beró pa jih ne . . . Res da ni Bog podelil vsem enako talentov, a dostikrat pride marsikdo z enim talentom do večje popolnosti kakor kdo s peterimi: samo malo dobre volje je treba. In ako si pokličemo v spomin današnji evangelij, komu prorokuje (v njem) Zveličar nebesa? Ali ne ubogim v duhu, krotkim, žalostnim . . . preganjanim? — Posnemajmo torej čednosti in dobra dela svetnikov: tako bode naša častitev svetnikov popolna, naša večna sreča gotovejša.

Veselimo se torej danes, zbrani v Gospodu! veselimo se, ker praznujemo spomin kronanih glav, praznik vseh svetnikov: veselimo se z veselimi (Rimlj. 12, 15), *veselimo se v Gospodu* (Ps. 32), *hvalimo Gospoda v njegovih svetnikih* (Ps. 150, 1.) — Obračajmo svoje oči večkrat na p o d o b e s v e t n i k o v, obračajmo jih posebno danes, ker godujemo njih god: naj nam izprosijo milost in usmiljenje pri Bogu! — Prebirajmo večkrat življenjepise svetnikov, prebirajmo in premišlujmo jih: v spomin kličimo njih čednost, dobra dela, v srce si vtisnimo njih vzgledno in pobožno življenje! — P r i p o r o č a j m o se jim, da nas varujejo, krepijo, vodijo po pravi poti zmedenega človeškega življenja. Priporočajmo se jim večkrat in iskreno, da stopimo tudi mi naposled, kadar se nam odtrga nit življenja, med tisto *veliko trumo*, o kateri nam sv. Janez pripoveduje v današnjem listu; da tudi mi *ž njo vred zavpijemo z velikim glasom, rekoč: Čast Bogu našemu, ki sedi na sedežu in Jagnjetu. Amen.*

P. Bohinjec.

2. Liturgična pridiga.

Veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.

Mat. 5, 12.

Kakor kralj Faraon ni samo sam častil egiptovskega Jožefa, ampak je po posebnem glasniku dal oklicati, da mu morajo skazovati tudi vsi podložniki dostojne časti, tako Bog svojih zvestih služabnikov ne časti le sam, ampak hoče, da jih častimo tudi mi. Zato je sv. mati katoliška cerkev postavila poseben praznik v čast vsem svetnikom in svetnicam božjim.

Današnji praznik so na jutrovnem praznovali že v 4. stoletju, in sicer, kakor je ondi še sedaj običajno, prvo nedeljo po binkoštih.

V zahodnji cerkvi se je ta praznik začel pozneje, in sicer tako-le: V Rimu je stal še v 6. veku krasen malikovavski tempel, sezidan v dneh cesarja Avgusta še pred rojstvom Kristusovim in odločen skupno vsem malikom. Zato se je imenoval Panteon t. j. tempel vseh bogov. Ker je bila to posebne vrste zidava, niso je podrli tudi v krščanskih časih, ampak samo zaprli. Ta tempel je popolnoma okrogel, brez oken in stebrov; vsa svetloba dohaja iz velikanske kuple, ki se vzdiguje vrh templja. Ko l. 607. papež Bonifacij IV. zasede stol sv. Petra, poprosi rimskega cesarja, naj mu prepusti Panteon, in dobi ga. Papež dá prekrasno stavbo počediti ter jo posveti v čast preblaženi Devici Mariji in vsem svetim mučencem. Zgodilo se je to l. 609. dne 13. maja. Toda, žali Bog, da ta cerkev od l. 1892. ni več za božjo službo, ker je oskrunjena po brezbožnih govorih in dogodkih na grobu ondi pokopanega italijanskega kralja Viktorja Emanuela.

Kardinal Baronij je našel, kakor sam piše, v tej cerkvi kamen s silno starim napisom, da je bil papež Bonifacij IV. 28 voz polnih kosti svetih mučencev, katere so nabrali po starih grobiščih okrog Rima, dal prepeljati v to cerkev in jo s tem še bolj posvetil. To je dalo povod k prazniku vseh svetnikov. Ukazal ga je za celo cerkev še le papež Gregorij IV. l. 835. in bil je praznik postavljen na prvi dan meseca listopada.

Za današnji praznik je sestavljena posebna s v. m a š a, katero vam v proslavo vseh svetnikov in lastno spodbudo sedaj razložim.

1. V v h o d u današnje sv. maše nas sv. cerkev pozivlje k posebnemu veselju rekoč: »Veselimo se vsi v Gospodu, praznik v čast vsem svetnikom praznujoč, ob katerih slovesnosti se veselé angeli, soglasno hvaleč Sina božjega.« Po teh besedah sv. cerkve se angeli božji veselijo praznika vseh svetnikov, akoravno je v nebesih vedno praznik vseh svetnikov; vprašam, ali smemo mar mi zaostati? Sv. cerkev nas torej spodbuja k temu v pristopu današnje sv. maše še z besedami psalmistovimi pojoč: »Radujte se, pravični, v Gospodu; poštenim se spodobi hvalno petje.« Boga in njegovega Sina Jezusa Kristusa moramo torej danes hvaliti za vso zmago, ki jo je bil podelil svetnikom na zemlji, da se morejo v nebesih radovati na vse veke.

2. Zbirna molitev se glasi: »Vsemogočni večni Bog, ki si nam dodelil zasluge vseh svojih svetnikov častiti z enim godom,

prosimo, dodeli, nam zavoljo pomnoženih priprošnjikov zaželjeno obilnost svojega usmiljenja.« V tej molitvi prosimo, da bi nam Vsemogočni bil milostljiv zlasti zavoljo svojih svetnikov, katerih število se od dne do dne množi, in je torej današnji praznik vsako leto toliko slavniji, kolikor je od zadnjega godu več izvoljencev božjih prejelo »krono pravice.« (II. Tim. 4, 8.) Upajmo, da so jo tudi iz naše fare nekateri prejeli. Prežalostno bi vendar bilo, ko bi se v teku tega leta iz naše župnije ne bil nihče izmed odraščanih pridružil svetim nebeščanom. Ko bi se pa kateri ne bil, rešen bo morda ravno po današnji farni ali juteršnji sv. maši, pri katerih se bom spomnil zlasti tistih umrlih, ki so nas zapustili v teku tega leta. Kaj ne, ljubi moji farani, kdor bo od danes naprej v teku enega leta zapustil ta svet, želel si bode, da bi k letu osorej gotovo bil že v nebesih, če ne že kar precej po smrti. Kristijan, ako pa to resnično želiš, živi tudi tako, da »krono pravice« gotovo prejmeš! Poprašaj se pa tudi danes, ali tvoje dosedanje življenje kaj kaže, da bi bil precej ali kmalu po smrti sprejet v nebesa!

3. Berilo je iz skrivnega razodenja sv. Janeza. Tu apostol najprej naznani tolažljivo resnico, da so pravični Kristusove, vojskovavne cerkve pri vseh stiskah in britkostih, katere jih tukaj zadevajo, pod posebnim varstvom božjim. Pomniti treba, da Bog zemljo in morje in vse stvarstvo ohranjuje le zato, da se večja število izvoljenih. Ko pa bode to dopolnjeno, tedaj bode vse pokončano po angelih, da se naredi prostor drugim svetovom. (Dérouille, Betr. IV. oct. oo. ss.) Odtod besede: »Ne škodujte zemlji in morju, tudi ne drevesom, dokler ne zaznamnjamo hlapcev Boga našega na njih čelih.« Angelom je bilo v prikazni sv. Janeza ukazano, naj hlapce božje t. j. zveste služabnike božje zaznamujejo ali odločijo in v varnost spravijo, da prejmo za svojo zvestobo in svetost večno plačilo od Boga. In kakor je Bog po razodenju sv. Janeza vselej te, ki so bili njegovi zvesti služabniki, vedno podpiral s svojo milostjo, da so premagali svet in satana, tako je tudi sedaj vernim dano upanje, da jih bode Bog vselej podpiral ter vodil k večnemu zveličanju. Vernikom vseh časov, torej tudi nam, govori Kristus: »Zaupajte, jaz sem svet premagal.« (Jan. 16, 33) S tem hoče naš Zveličar reči: Premagali boste svet tudi vi, ki ste moji udje, namreč z vero v mene. »Zmaga, katera svet premaga, je naša vera«, pravi sv. Janez. (I. 5, 4.) Število vseh zaznamnanih je okroglo sto štiri in štirideset tisoč, kar pomeni veliko trumo, silno veliko izvoljenih. Izmed 12 rodov Izraelovih

je tu izpuščen rod Danov, ker je bil najbolj malikovavsk. Več cerkvenih učenikov méni, da pride iz Danovega rodu poslednji čas Antikrist. Posnemimo pa, kristijani, iz tega, da bodo tisti, ki so podobni Danovemu rodu in svet bolj ljubije, kakor Boga, tudi s tem rodom imeli svoj delež, in ne bodo šteti med izvoljence božje. Sv. Janez je videl svetnike vseh časov in vseh narodov, izvoljence izmed nekdanj malikovavskih narodov in izvoljence iz Judov, videl je brezdvomno tudi svetnike izmed našega ljudstva. Vsi ti so postali en rod, eno novo izvoljeno ljudstvo. (Ef. 2, 15. 19.) Izvoljeni božji so z Bogom v tesni družbi, ker spoznajo skrivnosti božje, notranje življenje božje in delovanje božje na zunaj. In s tem se vdeležujejo božje večne blaženosti, večnega zveličanja. Jagnje pomeni Sina božjega, ki se je ves nedolžen in potrpežljiv kakor jagnje daroval v spravo za nas. Izvoljenci nebeški so ž njim ena družina. Njih bela oblačila so znamenje nedolžnosti in svetosti, palme pa zaznamujejo veličastno zmago. Slišal je sv. Janez, ko so združeni s svetimi angeli zahvaljevali Boga in Jezusa Kristusa, da so bili oteti iz nevarnosti sveta, da so premagali svet, meso, hudobnega duha ter se vdeležili zveličanja s pomočjo božje milosti. »In vsi angeli so stali okrog sedeža in starašin čveterih žival.« Starašine so najimenitniši svetniki stare in nove zaveze; štiri živali so podobe štirih evangelistov, ki predstavljajo Jezusa Kristusa po njegovi čveterni lastnosti kot človeka, kralja, duhovna in Boga. So pa te štiri živali tudi lahko štirje kerubini, katere popisuje prerok Ecehijel, (1, 5, 12.) in kateri so s serafini angeli prve vrste, najimenitniši angeli, ki imajo med vsemi stvarmi največje spoznanje in največjo ljubezen. »In so padli pred sedežem na svoja obličja, in so molili Boga rekoč: Amen! Hvala in slava, modrost in zahvala, čast in krepost in moč bodi našemu Boga od vekomaj do vekomaj.« To je: Tudi mi se zedinimo v ravno to hvalno pesem; bodi Bogu hvala in slava zavoljo njegovega veličastva, ki je razodeto v stvarjenju; zahvala bodi njemu zavoljo njegove modrosti, ki jo razodeva vladajoč vesoljni svet; čast mu bodi zaradi njegove moči, ki se razodeva v našem odrešenju in zveličanju.

Kristijani! Z nebeškimi duhovi lahko povzamemo ta hvalospev tudi mi današnji dan rekoč: »Hvala in slava, zahvala in čast bodi Bogu troedinemu, ki nas je vstvaril, odrešil in nas hoče zveličati.«

4. V vmesnem spevu nam kliče sv. cerkev s psalmistom v imenu vseh svetnikov, da se s sv. strahom bojmo Gospoda, ter mu zvesto služimo, in potem nam ne bo nedostajalo ničesar. Za temi spodbudnimi mislimi pa nas pokliče sv. cerkev z besedami Jezusovimi: »Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil.« Svetniki so zvesto poslušali ta poziv dobrega Pastirja, in kar jim je tu obetal, našli so že na zemlji, še bolj pa okušajo to v nebesih pri večerji Jagnjetovi.

5. Sv. evangelij nam našteva tako imenovanih osmero blagrov ali osem zveličanskih čednosti; to pa zato, ker so te čednosti kakor stopinje, po katerih so svetniki hodili in dospeli v sv. nebesa. Ravno po teh stopinjah bomo tudi mi prišli tjekaj, ako se trudimo ter marljivo sodelujemo z milostjo božjo. Jezus obeta: 1. »Blagor ubogim v duhu; ker njih je nebeško kraljestvo.« To je: blagor jim tu in tam, katerih srce ni navezano ra posvetno blago, in kateri ga obračajo v to, da si pridobé nebeško kraljestvo. Sv. cerkveni učenci pravijo, da bi se ubogi v duhu tukaj tudi lahko imenovali ponižni. 2. »Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli.« To je: blagor njim, ki se ne jezé, ne kregajo, ne prepirajo, temveč rajše potrpe in molčé, kadar razlaga sv. Avguštin. 3. »Blagor žalostnim, ker oni bodo oveseljeni.« Blagor njim, ki so žalostni na tem svetu vsled lastne in tuje nesreče, greha, trpljenja; že tukaj najdejo tolažbo v sv. evangeliju, tam pa v večnem plačilu. 4. »Blagor lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasičeni.« Blagor jim, kateri imajo goreče želje po čednosti in pobožnosti, kakor razlaga sv. Jeronim. 5. »Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli.« Srečni tisti, ki so usmiljeni do bližnjega ter mu tudi dejansko pomagajo, kakor morejo. 6. »Blagor jim, kateri so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali.« Srečni tisti, kateri imajo čisto srce, brez graha in ne navezanega na posveteo; podobni so angelom božjim. 7. »Blagor mirnim, ker bodo otroci božji imenovani.« Blagor njim, kateri skrbé za mir v sebi in s svojim bližnjim. Mir je v nas, ako je telo duhu, in duh Bogu pokoren, uči sv. Avguštin. 8. »Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo.« Blagor vam, če bi vas preganjali tudi do smrti zavoljo mojega nauka. In slednjič še: »Blagor vam, kadar vas bodo kleli in preganjali zavoljo mene; veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.« Sv. Avguštin oziraje se na današnji evangelij govori tako-le lepo: »S čim se kupi kraljestvo božje? Z revščino — bogastvo, z žalostjo — ve-

selje, z delom — pokoj, z nizkostjo — visokost, s smrtjo — življenje.«

6. Pred darovanjem se v današnji sv. maši moli tako-le iz bukev modrosti: »Pravičnih duše so v roki božji in mučenje hudobnežev se jih ne dotakne. Očém nespametnih se dozdeva, da umrjejo; oni pa so v miru.« Hudobneži so preganjali in preganjajo svetnike do smrti, oni pa so v božjem varstvu, in čeravno umrjejo, smrt njihova ni grenka. Neumni hudobneži mislijo, da pravični umrjō z dušo vred; oni pa se tolažijo s pogledom na plačilo v prihodnjem življenju. Zato vemo iz življenja svetnikov, da so v najhujših mukah celō veselo prepevali, zaničevali svoje mučitelje in zanje molili. Tako vemo, da so peli trije mladeniči v ognjeni peči v Babilonu lepo hvalnico Bogu, in za njimi mladi sv. Vid in tovariši; vemo, da je sv. Lavrencij na ražnu po eni strani pečen rekel trinogu Valerijanu: »Po eni strani sem že pečen, obrni me in jej.« Vemo, da je sv. Štefan molil za svoje kamenjavce; vemo, da sta sv. Neža in sv. Lucija ostali nepoškodovani sredi plamena ter vmes Boga hvalili.

7. V tihi molitvi prosimo, da bi Bog sprejel našo daritev včas vsem svetnikom ter nam jo storil zveličavno.

8. Obhajilna vrstica pa povzame tri predzadnje blagre današnjega evangelija: Blagor njim, kateri so čistega srca; blagor mirnim; blagor zavoljo pravice preganjanim. Sv. cerkev naznanja s tem, da se v teh čednostih kristijan najožje sklene z Bogom. Osmere zveličanske čednosti imajo namreč v sebi tri vrste stopinj k Bogu: Očiščevanje (po ponižnosti, krotkosti, pokori), posvečevanje (želja vse čednosti doseči, posebno z ljubeznijo) in sklenitev z Bogom (po popolni čistobi srca, v miru in trpljenju za Boga). [Allioli.]

9. V poobhajilni molitvi prosimo, da bi Bog dodelil vernim ljudstvom vselej se veseliti češčenja vseh svetnikov ter bi jih oni vedno varovali s svojimi prošnjami. Tako nas sv. cerkev, kakor v začetku sv. maše, zopet v tej molitvi opominja, da se veselimo češčenja svetnikov, in prosi Boga, da bi bila njih priprošnja nam pomagljiva. Ia ko pravi, da bi Bog dodelil to »vernim ljudstvom,« zdi se mi, kakor bi imela zopet v mislih prikazen sv. Janeza, kateri je videl v nebesih svetnike »iz vseh narodov, in rodov, in ljudstev in jezikov«.

Mi vsi, kakor nas uči sv. vera, smo v zvezi s svetniki v nebesih. Zato pa se trudimo, da bomo tudi v nebesih ž njimi vred vekomaj prepevali čast in hvalo Bogu in Jagnjetu Jezusu Kristusu. Da to dosežemo, posnemajmo svetnike, ne ravno, da bi čudeže delali, a živimo po njih čednostnem zgledu in obujajmo zlasti pri Današnji sv. maši goreče želje po nebesih. Bog je razpel nad nami zvezdnato nebo, da bi imeli nekak predčut veličastne lepote nebeške. »Nebesa pripovedujejo božjo slavo.« (Ps. 18, 1.) Vsak izmed nas naj gleda v duhu sedež v nebesih zanj že pripravljen.

Dalje pomislimo, da so svetniki na zemlji vsi živeli le za Kristusa, njih največja skrb je bila, vpodobiti se Kristusu, nositi nad seboj podobo svojega Gospoda in Odrešenika ter gojiti in skazovati jo v mislih, željah, besedah, v občutljivejših in v dejanju. Tudi naša vedna skrb bodi, Jezusu kar največ mogoče biti podobnim. Zato se zatajujmo in premagujmo, zato se pokorimo in vadimo v svetih čednostih. Tako dosežemo svoj cilj in konec v nebesih pri troedinem Bogu, pri Mariji, naši materi, v presrečni družbi angelov in vseh svetnikov in to za vse veke. Amen.

V. Bernik.

Spomin vernih duš.

I. Grobovi oznanujejo vero, upanje in ljubezen.

Nočemo pa, bratje, da bi ne vedeli o spečih, da ne žalujete kakor oni, ki nimajo upanja.

I. Tes. 4, 12.

Naša duhovna mati sv. cerkev je pokazala tudi v tem svojo modrost, da je za vsako praznovanje določila ravno tisti čas, ki je najbolj primeren. Tako je postavila spominski dan vseh vernih mrtvih v pozno jesen. Zakaj neki? Zato, ker nas hladna, tožna jesen prav živo spominja, kako je vse na svetu minljivo. V tem času listje na drevju rumeni in pada list za listom na zemljo. Cvetice po logih in travnikih venejo, ostra burja brije po hribih in dolinah, in mrzla slana zamori še zadnje zelenje in cvetje, ki se skriva po vrtih. Golo in prazno je povsod, na polju in tratih, na vrtih in v logih. To nas spominja prav živo, kako minljivo je vse na svetu in kako kratko je življenje človekovo. Ubogi človek priraste kakor cvetica na polju, cvete malo časa, potem pa ovne in pade v hladni grob. Prav ima pobožni Job (14, 1): *Človek, rojen od žene, malo časa živi in je z mnogimi nadlogami obdan. Kakor*

cvetica on izhaja in se potepta in beži kakor senca in nikoli ne ostane v enem stanu. In Sirah (14, 18): Vse meso se stara kakor trava in kakor listje, ki raste na zelenem drevju; eno raste, eno odpada; tako tudi rod mesa in krvi; eni mrjô, eni se rodê.

Da se tega še bolj živo spominjamo, nas pelje sv. cerkev danes na svojo njivo, ki se imenuje njiva božja, namreč na blagoslovljeno pokopališče in nam pravi: Glejte, ljubi moji, tukaj so vaši rajnci, ki so nekdanj med vami živeli in delovali, se veselili in žalovali, padli so v grob kakor trava, ki se pokosi, kakor cvetice, ki ovenejo in se posušijo. In marsikomu se vlijejo solze iz oči, ko pogleda na grob, ki pokriva umrljive ostanke tistega, ki ga je ljubil. Žena joka pri grobu moža, ki jo je prezgodaj zapustil, mož pri grobu žene, ki ga je tako zvesto ljubila, zapuščene sirote pretakajo britke solze pri grobu očeta ali matere. O le jokajte po rajncih, ki so bili vredni vaše ljubezni, saj krščanska žalost po rajncih ni prepovedana; saj pravi sv. Duh pri Sirahu (22, 10): *Le jokaj za mrtvim, zakaj ugasnila je njegova luč* (luč njegovega življenja). Saj je tudi ljubi Jezus jokal pri grobu svojega prijatelja Lazarja. Toda preveč, nezmerno ali obupno ne smete žalovati po rajncih, ker modri Sirah (38, 12) pravi: *Objokuj mrliča . . . bitko žaluj za njim, in pollej svojo žalost vtolaži.* In sv. Pavel pravi: *Nočemo, bratje, da bi ne vedeli o spečih, da ne žalujete kakor oni, ki nimajo upanja, namreč kakor neverniki, ki nimajo vere v prihodnje vstajenje in zato tudi ne upanja, da se bodo na unem svetu zopet videli in skupaj veselili na večne čase.*

Tudi pogled na grobove nas danes tolaži in nas zbuja h krščanskemu upanju. Danes vidimo grobove lepo ozaljšane; na njih goré mnoge luči, zaljšajo jih zeleni venci in cvetice, na njih stoji sv. križ, znamenje našega odrešenja. Luči na grobeh nas spominjajo luči sv. krščanske vere, zeleni venci nam pomenijo krščansko upanje, sv. križ pa, na katerem je umrl Jezus Kristus, naša ljubezen, iz ljubezni do nas, nas vnema h krščanski ljubezni.

Zato vam bom razložil, kako nam danes grobovi *označujejo*: 1. vero, 2. upanje, 3. ljubezen.

I. Luči, ki danes gorijo na grobeh, nam *označujejo*, in mrtvi nam iz grobov glasno kličejo: O dragi naši bratje in sestre, ki še na zemlji živite, le verujte, trdno verujte! Kaj pa moramo posebno trdno verovati in za resnico imeti pri grobeh naših ljubih rajncih?

1. Verovati moramo, da je duša naša neumrjoča. To naše slabotno in trohljivo telo je vzeto iz zemlje, se povrne v zemljo in razpade v prah in pepel. Duša pa, ki to telo oživilja, se odtrga od telesa, in kakor ptič, ki se izpusti iz kletke, zleti na drugi svet, v večnost, kjer bo živela na veke. Kolika je tedaj naša čast, naša plemenitost! V tem trohljivem truplu prebiva neumrjoča duša, duša, ki je sicer vstvarjena, pa nikdar ne bo jenjala biti, duša angelom podobna, tem čistim nebeškim duhovom, in še več, duša Bogu podobna, ker je neumrjoča kakor Bog, ima um, prosto voljo kakor Bog, duša, v milosti božji deležna božje svetosti, duša, ki je namenjena uživati večno zveličanje v Bogu in z Bogom. Verovati moramo torej trdno, da naši rajnci, ki smo jih položili v grobe, niso povsem umrli; ne, le eden del, njih revno telo smo zagrebli v zemljo, njih boljši del, njih neumrljiva duša pa živi tam na unem svetu, in bo živela na veke. Ali ni to za nas vesela resnica?

2. Verovati moramo, da tudi ta telesa, ki počivajo tu v grobeh, in so že davno razpadla v prah in pepel, bodo kdaj vstala na sodnji dan, se z dušami sklenila in potem na veke živela. Telesa pravičnih bodo vstala poveljučana, častitljivo spremenjena in Jezusovemu častitljivemu telesa podobna. Jezus je rekel: *Resnično vam povem, da pride ura, ko bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sina božjega, in prišli bodo, kateri so dobro delali, v vstajenju življenja.* In sv. Pavel piše: *Naglo, ko bi z očmi trenil na poslednjo trobento (ker zapela bo trobenta) in mrtvi bodo vstali nestrohljivi, in mi se bomo spremenili.* — *Seje se (človeško telo) v trohljivosti, vstalo bo v nestrohljivosti; seje se v nečasti, vstalo bo v časti; seje se v slabosti, vstalo bo v trdnosti; seje se živalsko telo, vstalo bo duhovno telo.* Torej tudi telesa naših rajncih, ki tu v grobeh trohnijo, bodo vstala. Bog vsemogočni bo ta prah oživil in ga z dušami sklenil in bodo zopet živeli, živeli na večne čase. — To nam živo pričajo današnji dan grobovi. Ko bi mi ne verovali, da bodo vstala tudi telesa od mrtvih, čemu bi zaljšali grobove? Saj potem bi človeško telo ne bilo nič več vredno kot živalsko telo. Toda, ker bodo telesa vstala poveljučana, zato je tudi mrtvo truplo kristijanovo časti vredno, njegove kosti in njegov prah, zato je njegov grob časti vreden, in zato ga zaljšamo.

3. Verovati moramo, da je Jezus Kristus, Sin božji, na križu nam vsem zaslužil častitljivo vstajenje, da je s svojo smrtjo našo smrt premagal, s svojim vstajenjem nam

prihodnje vstajenje zagotovil. Jezus kliče nam vsem, kakor nekdaž Marti, Lazarjevi sestri: *Jaz sem vstajenje in življenje, kdor v me veruje, bo živel, akoravno umrje, in kdorkoli živi in v me veruje, ne bo umrl vekomaj.* — *Ali veruješ to?* — In mi recimo z Marto z živo vero: *Kaj pa, da verujem, Gospod, da si ti Kristus, Sin živega Boga, ki si na ta svet prišel, jaz verujem, da si ti naše življenje in vstajenje naše; verujem, da boš obudil nas in vse te, ki v grobih spijo, kakor si obudil Lazarja, v grobu ležečega.*

4. Mi moramo verovati, da razen nebes in pekla, s o t u d i še v i c e, kjer duše mrtvih trpijo, se očiščujejo in pokorijo za smrtne grehe, kateri so jim bili sicer odpuščeni, pa niso še zanje popolnoma zadostovali, in pa za male grehe, ki jim še niso bili odpuščeni. Verujemo, da trpijo muke v vicah tako dolgo, dokler jih je obsodil pravični Bog, neskončno pravični Bog, da poplačajo svoj dolg božji pravici do zadnjega vinarja. Mi verujemo, da so tako dolgo ločeni od Boga in ne morejo Boga gledati in uživati, po katerem koprnijo s tolikim gorečim hrepenenjem. Mi verujemo, da je njih trpljenje, kakor sv. očetje eroglasno učijo, brez primere hujše kot vse telesne in dušne muke in bolečine, ki jih človek na zemlji trpi ali more trpeti, da je podobno mukam v peklu, torej v ognju. Vendar to trpljenje, dasiravno ga trpijo z vso potrpežljivostjo in vdanostjo v božjo voljo, njih zasluženja v večnosti prav nič ne pomnoži, ker trpijo brez zasluženja. Verujemo, kar sv. cerkev nezmotljivo uči, da mi verniki na zemlji, udje vojskujoče cerkve, lahko pomagamo tem ubogim dušam z molitvijo, miloščino, z dobrimi deli, z odpustki, zlasti s sveto mašo, ali, če sveto obhajilo zanje darujemo, in da jim s tem izprosimo pri usmiljenju božjem, da so prej rešene iz ognja očiščevanja. Verujemo, da so uboge duše v vicah, trpeča cerkev, tudi v zvezi z angeli in svetniki v nebesih, z zmagoslavno cerkvijo, in da torej vsi ti, zlasti pa Marija, kraljica angelov in svetnikov, zanje prosijo pri Bogu in jim pomagajo. Mi verujemo, da so mnogi naših rajncih v vicah v ognju očiščevanja, ker silno natančne so sodbe božje in nič nečistega ne more priti v božje kraljestvo.

Vse to nam danes luči na grobeh kličejo v spomin in poživljajo našo vero.

II. Zeleni vencí in cvetice, ki danes zaljšajo grobove, nam o z n a n u j e j o k r š č a n s k o u p a n j e. Kakošno upanje pa imamo pri grobeh naših ljubih rajncih?

1. Mi upamo, da so v Gospodu zaspali, da so se v milosti božji ločili s sveta. Zakaj strašna misel bi za nas bila, ko bi za gotovo vedeli o katerem, da je umrl v smrtnem grehu da je pogubljen na veke, da v peklu gori in trpi na večno, — potem je vse upanje proč! Zakaj iz pekla ni več rešitve, »clausa est janua!« — vrata so zaprta na veke, tam je večna tema, večni jok in škripanje z zobmi. Grob pogubljenega grešnika, to je najstrašneje, kar si moremo misliti. — Zato pa upamo, da so naši ljubi rajnci, oče ali mati, mož, žena, bratje, sestre, sinovi, hčere, če so se tudi mnogokrat zmotili in mnogo grešili, vendar se še o pravem času spokorili, da jim je usmiljeni Bog podelil o zadnji uri še milost resničnega kesanja, in da so se tako z Bogom spravljeno ločili s sveta. In če tudi še niso prišli v nebesa in ne morejo uživati rajskega veselja, ker je božja neskončna pravica na njih našla majhne pege in madeže, ker nič nečistega ne more priti v nebeško kraljestvo, ker jih silno malo, ali skoraj nobeden ne pride po smrti naravnost v nebesa, vendar upamo, da so prišli vsaj v vice, v kraj očiščevanja, kjer se očiščujejo, kakor se zlato v ognju očišči, da bodo potem popolnoma čisti gotovo sprejeti pred obličje božje.

2. Mi tedaj upamo da, če tudi so naši rajnci še v vicah, so jim vendar nebesa gotova. Dasiravno duše v vicah trpijo, silno trpijo, več kakor si moremo mi misliti, ker je najmanjša muka vic večja kot najhujše zemeljsko trpljenje, vendar imajo tudi uboge duše v vicah veliko tolažbo in blaženost, ki je večja kot vsa zemeljska sreča in blaženost. Sv. Frančišek Saleški našteva več blaženosti, ki jih uživajo duše v vicah. a) Prva in največja sreča je to, da so se z Bogom sklenjene ločile s sveta, in da jim je Jezus Kristus, sodnik živih in mrtvih, že naznačil njih blaženo sodbo: *Pridite, blagodarjeni mojega Očeta*, da so jim torej nebesa gotova. — b) Ljubijo Boga nad vse, bolj kakor same sebe, in sicer s čisto popolno ljubeznijo, zato so zmiraj z Bogom združene v blaženi ljubezni. — c) Duše so popolnoma vdane v božjo voljo; še bolj, njih volja je vsa spremenjena v božjo voljo, tako da le to hočejo in želijo, kar Bog hoče. Zato tudi veselo, mirno, z ljubeznijo in popolnoma radovoljno trpijo vse muke tako dolgo, dokler Bog hoče. One bi ne hotele le en trenutek poprej rešene biti iz plamena vic, dokler ne morejo popolnoma čiste, brez madeža priti pred obličje neskončno svetega Boga. In ko bi bil pred njimi pekel odprt, bi se rajše pogreznile v peklenko brezdno, kakor

da bi se prikazale pred Bogom z madeži, katere še nad seboj vidijo. — d) Duše v vicah ne morejo več najmanjšega greha storiti in čutiti najmanjše nevolje ali nepotrpežljivosti, torej ne morejo nikoli več Boga razžaliti, kar bi jim bilo hujše, kot vse bolečine, katere morajo trpeti. — e) Duše v vicah tolažijo angeli varihi in drugi nebeški angeli, ki zanje Boga prosijo. Tolaži jih posebno tudi naša ljubezen do njih, ko se jih spominjamo in jim pomagamo z molitvijo in drugimi pomočki.

3. Mi imamo to veselo upanje, da bomo te naše ljube rajnce, ki v grobeh spijo, in se morda še v vicah pokorijo, na unem svetu zopet videli, in da bomo na veke z njimi združeni tamkej, kjer bo Bog obrisal vse solze od naših oči, in ne bo več žalovanja, ne vpitja, ne bolečin in smrti ne bo več. Tam bote našli vse, ki so vam bili na zemlji ljubi in dragi: drazega očeta, prelubo mater, žena svojega nepozabnega moža, stariši ljubeznive otroke, ki so šli še nedolžni s sveta. Oh, ali se ne veselite, predragi otroci, sinovi in hčere, ko bote zopet videli tam svojega očeta, svojo mater? . . . Tam na unem svetu se bomo zopet vsi videli, pa ne več v tem slabotnem, umrljivem telesu, ki je podvrženo tolikim bolečinam in boleznim in britki smrti, ampak v neumrljivem, večno mladem, lepem in poveličanem telesu. Videli se bomo, ne več v tolikih skrbah in stiskah in žalosti kakor tu na zemlji, ampak v večnem veselju in radovanju. Videli se bomo, ne več v strahu, da bi se morali še kedaj ločiti, ampak na veke združeni v sladki ljubezni.

III. K r i ž, ki stoji na grobeh, n a m o z n a n u j e l j u b e z e n. Jezus Kristus, ki na križu visi, je sama ljubezen, iz ljubezni se nas je usmilil, ko smo bili nesrečni, obsojeni v večno pogubljenje, iz ljubezni je dal samega sebe za nas v krvavo smrt. Torej križ, znamenje ljubezni, tudi nas vnema k ljubezni do naših trpečih bratov in sester v vicah, da naj imamo sočutje z njimi, ko toliko trpijo in jim pomagamo, ko tako lahko pomagamo. Res, da uboge duše v vicah imajo tudi svojo tolažbo, da uživajo blaženost, ki je večja kot vsa zemeljska blaženost, vendar je gotova resnica, da pri vsem tem trpijo, silno trpijo, več ko si moremo misliti, in da bodo trpele še dolgo, dolgo, morda še 10 let, 30, 100, ali še več let, ako jim ne pomagamo iz vic. Zato nam kličejo danes iz vic s pobožnim Jobom: *Usmilite se nas vsaj vi, prijatelji naši!* saj ste prijatelji naši, saj smo se tako ljubili, ko smo bili na zemlji skupaj, ali nas bote zdaj pozabili? Usmili se me, moj sin, kliče oče, ker

grozovito trpim v tem plamenu. Usmili se me, hči moja, vpije mati, ko že tako dolgo trpim. Usmili se me, moj mož, moj žena, zdihuje in toži tvoja rajna žena, tvoj mož; ali me več ne ljubiš, ali si me že pozabil, ali se ti nič ne smilim? — Predragi! če imamo kaj srca, kaj ljubezni

1. ali se nam ne bodo smilile uboge duše, ko toliko trpijo? Zato vam bom pokazal v podobah njih trpljenje, neizrekljivo trpljenje.

a) Poglejte majhnega otroka. Sirota je, nima več ne očeta ne matere, nikogar nima, da bi se ga usmilil in mu pomagal. Milo joka in izteguje nedolžne ročice proti nam, ali ne bomo imeli sočutja z njim? Že misel na tako zapuščeno siroto nas gine. Še ko je človek bolj v letih, ga boli srce, ko zgubi druzega očeta, ljubo mater; toliko hujše je za otroka, siroto, ako je v jutranji zarji življenja ločen od tistih, ki jih najbolj ljubi, ki so njega najbolj ljubili. Toda ostane mu tolažba, ki mu jo dá sveta vera po preroku: *Oče in mati sta me zapustila, Gospod pa me je sprejel*. Bog mu tako rekoč govori: Dete moje, nikar ne jokaj! jaz bom tvoj oče, jaz bom tvoja mati, jaz bom za tebe skrbel, bom obrisal tvoje solze. — O, uboga duša v vicah je tak zapuščen otrok, sirota brez očeta, brez matere. Jezus je bil na zemlji njen oče, njen brat, Marija njena mati; zdaj pa je ločena od tistih, ki jih ljubi najsrčneje, Jezus, njen Oče, je v nebesih, Marija, njena mati, je v nebesih, uboga sirota pa v ognju vic; med njimi je velik prepad. Nobeno hrepenenje, nobena ljubezen, nobeno koprnjenje ne more uboge duše tje pripeljati, kjer bi mogla videti svojega očeta, pritisniti se k materinemu srcu.

b) Druga podoba. Uboga duša je podobna jetniku. Oh, kako hudo, kako žalostno je za jetnika, ki je ločen od družbe vseh ljudi, ki sam zdihuje v temni ječi, oropan prostosti, svetlobe, vsega veselja. Nobeno srce zanj ne bije, nikomur se ne smili, nihče ne sliši njegovih zdihljejev, nihče se zanj ne zmeni. On sam šteje ure in dneve, ki se mu zdijo kakor leta. — Bere se o nekem možu na Francozkem, ki je bil obsojen v ječo na veliko let. Upajoč, da ga bodo pomilostili, je pisal iz ječe pismo visoki gospé, ki je imela velik vpliv na kraljevem dvoru, s sledečimi besedami: »Visoka gospa! Dne 25. tega mesca 1760. leta je minulo 100.000 ur, kar zdihujem v ječi; ostane mi še dvakrat 100.000 ur, da moram tu trpeti.« Ali je mogoče s kratkimi besedami bolj pretresljivo popisati, kako je jetniku pri srcu, ki šteje

ure svoje zapuščenosti, svoje samote? — Kaj še le pravijo jetniki tam na unem nevidnem svetu, kjer časa več ne merijo po urah, dnevih in letih, kjer je ena ura dolga kot celi dan, en dan kot celo leto, eno leto kot 100 let?

c) Tretja podoba. Glejte gorečo hišo! Družina, ki je v nji prebivala, je rešena. Oče in mati štejeta svoje ljube, svoje otroke. Oh, enega otroka še ni, ostal je v goreči hiši. Vrata že goré, iz oken šviga plamen, v sredi goreče hiše ubogi otrok — strašen pogled! — Bere se zgodba, ki se je zgodila na Francozskem. Neka hiša je gorela, v hiši je ostal še en otrok. Med gasilci je bil tamošnji škof. Ko vidi strahoviti prizor, gorečo hišo in otroka v ognju, začne klicati: »Petindvajset zlatov dam tistemu, ki se upa rešiti otroka!« — Nihče se ne oglasi. Zdaj zavpije: »Petdeset zlatov!« Nihče se ne upa. Tedaj vzame sam lestvo, se spusti skozi okno v hišo, in ko srečno reši otroka, pravi: »Jaz sem dobil petdeset zlatov, t-bi jih darujem.« — V takem ognju so uboge duše, je duša tvojega očeta, tvoje matere, . . . one goré v plamenu, pa ne zgorijo. Ta ogenj sicer žge in peče strahovito, pa vendar ne sežge svojih žrtev, le očiščuje jih, kakor se zlato očiščuje v zemeljskem ognju.

2. Ako imamo kaj srca, kaj ljubezni do ubogih duš, če se nam res smilijo, ali jim tedaj ne bomo radi pomagali, ko jim tako lahko pomagamo, če le hočemo?

Le pomislite kako hudo, kako britko mora biti ubogim dušam, ki toliko trpijo, pa so mnoge tako zapuščene, tako pozabljene od tistih, ki so jih na zemlji ljubili. O, koliko jih je tam v vicah, ki trpijo že 100 let in še več, pa se nikdar nobeden nanje ne spominja, jim ne pomaga, ne moli zanje.

O, kadar kdo umira, ko leži oče ali mati na smrtni postelji, otroci jokaje obetajo: Nikoli vas ne bomo pozabili. Žena stiska zadnjikrat mrzlo roko svojega moža in obeta, da ga ne bo pozabila. Mož zatrjuje svoji umirajoči ženi: Nikdar mi ne izgine iz srca tvoj spomin. Ubožci zdihujejo za umirajočim dobrotnikom: Tvoj spomin bo od roda do roda. Toda kako nestanovitni so ubogi človek, kako lahkomiseln, da kmalu enega pozabi in ljubi družega. Komaj na grobu trava prvikrat ozeleni, že zgine spomin iz srca, in čez 20, 50 let nihče več ne govori o tistem, kateremu je obljubil večni spomin. Polagoma ugasne vsaki spomin na njega, še njegova postava, njegovo ime se pozabi. Včasih se sicer oglasi v globočini srca zdihljivej iz spodnjega sveta: Moj otrok! moj prijatelj!

moja žena! ti si mi obljubil zadnji trenutek, ko sem se ločil s sveta, da se me boš na veke zvesto spominjal, in glej! že deset let zdihujem v velikih bolečinah, pa si me že pozabil. Oh, usmili se me, podaj mi svojo roko, okrajšaj bolečine, muke, ki jih trpim. — Ali se pa tak zdihljej vselej posluša? O moj Bog! samo srce matere katoliške cerkve ostane zvesto do konca. Ona ne pozabi nobenega svojega otroka tudi čez sto in sto let. Njeno materino srce bije za vse, ljubi vse. Ona moli, prosi usmiljenja in daruje sleherni dan za vse. Njeno sočutje do trpečih duš ne bo minulo da konca časov.

Ali ne bomo tedaj tudi mi pomagali ubogim dušam, ko jim tako lahko pomagamo, ako le hočemo? Ni nam treba zanje kaj posebnega trpeti, kakor je trpel naš Zveličar za nas. Ni nam treba kaj silno težavnega storiti, ampak le to kar lahko vsak stori brez težave, brez posebne zamude časa. Saj vam je dobro znano, s čim lahko pomagamo ubogim dušam Pomagajmo jim torej posebno danes in jutri in ta teden, ta mesec s svojimi molitvami, dobrimi deli, z odpustki, s svetimi mašami, da bo prav mnogo duš rešenih iz vic. Pomagajmo zlasti tistim, za katere smo najbolj dolžni moliti iz hvaležnosti in ljubezni, dušam očeta, matere . . . dušam dobrotnikov dušnih in telesnih. Molite za tiste, ki zavoljo vas kaj trpijo v vicah, za tiste duše, ki so najbolj pozabljene in zapuščene, za duše, ki so že najbližje rešenju. Oh, to je najlepše delo krščanske ljubezni, ki nam bo obilno poplačano, ker Jezus je rekel: „Karkoli ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili. Amen.

L. Škufca.

2. Liturgična pridiga.

Gospod, daj jim večni mir in pokoj, in večna luč naj jim svet!

Cerkv. molitev:

V 2. bukvah Makabejcev (12, 46) berem: »Sveta in dobra je misel, moliti za mrtve, da bi bili grehov rešeni.« Ako so tedaj to sveto in dobro misel gojili že judje ter se pri svojih daritvah spominjali svojih rajnih, koliko skrbniše je še sv. katoliška cerkev, ta preskrbna mati svojih živih in umrlih otrok, opravljala v vseh časih molitve in daritve za verne mrtve! To nam spričuje cerkveni pisatelj Tertulijan v 2. stoletju in sv. Avguštín pravi: »Prestara

in splošna je navada v cerkvi, moliti za vse one, ki so umrli v edinstveni zvezi telesa in krvi Jezusa Kristusa«. Vendar pa v prvih časih krščanstva spominu rajnih ni bilo odločenega posebnega dneva. Ta posebni dan, ki je nastanjen na praznik vseh svetnikov, ima svoj začetek v l. 998. V tistem letu je namreč opat Odilo v Klinji na Francoskem ukazal, naj se po vseh samostanih njegovega področja vsako leto drugi dan meseca listopada obhaja *spomin vernih mrtvih* z molitvami, miloščino in daritvami sv. maše. To navado so kmalu posnemali po drugih škofijah, in papež Janez XIX. jo je potrdil in zapovedal za vso cerkev. In ravno dan po vseh svetnikih je temu spominu najbolj primeren, da se tako pokaže ozka zveza, ki je med poveljučano cerkvijo v nebesih, trpečo v vicah in vojskujočo se na zemlji; in to je občestvo svetnikov, v katero verujemo po apostolski veroizpovedi. Sv. cerkev je torej odbrala in posvetila pobožnemu spominu naših dragih rajnih prav oni čas, ko umira življenje v naravi, ko vrt in gojzd, travnik in log človeku oznanja minljivost sveta, in mu budi v srcu sladkotožno hrepenenje po drugem, nadzemeljskem svetu.

Vernih duš dan se bere oziroma poje posebna sv. maša za uboge duše v vicah. Menim, da je še nikoli niste slišali razložene, zato vam jo sedaj kot pripravo za današnjo pobožnost in juteršnjo božjo službo pojasnim.

1. Častljivo in milo se začne v h o d v sv. mašo juteršnji dan in sploh, kadar je črna sv. maša: »Requiem aeternam dona eis, Domine! Gospod, daj jim večni mir in pokoj, in večna luč naj jim sveti!« Po smrti je telo pač našlo pokoj v grobu, a duša, če pride v vice, nima pokoja. Žene jo k Bogu, pri katerem bi se vpehana in izmučena rada odpočila, pa ne more do njega. Lakota in žeja po Bogu jo mori, pa ga ne more uživati. Ta nepokoj je gotovo najhujša kazen, ki jo trpe duše v vicah. Zato prosi sv. cerkev: »Gospod, daj jim večni mir in pokoj!« Cerkveni učeniki in sveti očetje nam zatrjujejo, da je v vicah tudi ogenj, kateri ni dosti menj žgoč, kot peklenski. Ta ogenj tudi ne sveti; tema je v vicah, da ne vidijo, kar bi edino rade gledale, Boga. Zato prosi sv. cerkev, »naj jim sveti večna luč«, t. j. naj bi prej ko prej gledale Boga. In nadalje moli sv. cerkev iz psalma 64: »Tebi se spodobi hvalna pesem, o Bog! na Sijonu, in tebi naj se opravi obljuba v Jeruzalemu. Usliši mojo molitev; k tebi naj pride vse meso.« Ko sv. cerkev vošči precej v začetku sv. maše vernim mrtvim večni mir in pokoj

in večno luč, govori nadalje v imenu vernih duš, hrepenečih po tem, da bi v nebeškem Sijonu hvalile Boga ter mu v nebeškem Jeruzalemu darovale zahvalne daritve, kakor se spodobi; zato naj On, ki je vsem ljudem odprl nebеса, in na katerega pomoč so navezani vsi, prav kmalu usliši njih prošnje.

2. Zbirna molitev je tista, ki se moli tudi prošnje dni po litanijah vseh svetnikov: »Bog, stvarnik in odrešenik vseh vernih, dodeli dušam svojih služabnikov in služabnic odpusčenje vseh grehov, da pomiloščenje, katero so vselej želeli, po boga-boječih prošnjah dosežejo.« Bog je sicer grehe že odpustil tem dušam, šle so v milosti božji s tega sveta, toda niso se še dosti spokorile za grehe, a same si ne morejo prav nič pomagati. Zato prosi sv. cerkev zanje in mi molimo ž njo, da bi jih Bog pomilostil popolnoma, saj je bila to tudi vedno njih želja v življenju.

3. Berilo juteršnje sv. maše je iz 1. l. sv. Pavla do Korinčanov v 15. poglavju. Apostol pravi tam: »Glejte, skrivnost vam povem: Vsi bomo sicer vstali, toda spremenjeni ne bomo vsi.« To je: vsi bodo sicer vstali sodnji dan, ne bodo pa vsi oblečeni z veličastnim telesom, kar je obljubljeno pravičnim. Hudobni bodo, pravi sv. Avguštin, vstali nestrohljivi, pa bolečine kazni jih bodo prevzele. Dalje piše apostol, da se bo »naglo kot bi z očmi trenil« zgodilo vstajenje na glas poslednje trobente in tako bizo se bo prikazal tudi sodnik sveta. Sploh pa, pravi apostol, potem, kar je trohljivega in umrljivega, mora postati takrat vse nestrohljivo in neumrljivo; tedaj bo konec smrti. Smrt je nasledek greha, zelo greha. Kdor je torej grešil, pičilo ga je tako zelo, in ni mogel smrti oditi. Mi pa smo z vero in močjo Gospoda našega Jezusa Kristusa premagali smrt, ker smrt odpré pravičnim vrata v večno življenje. Ko sv. cerkev bere ta list ob spominu vernih duš, hoče pač, da pri zadnjem stavku mislimo, kakor bi govorile verne duše te-le besede: »Bogu pa bodi hvala, ki nam je dal zmago po Gospodu našem Jezusu Kristusu.« Ker so se verne duše v vicah ločile v milosti božji s tega sveta, zahvaljujejo sedaj Boga, da jim je dodelil zmago nad grehom in večnim pogubljenjem po Jezusu Kristusu na sv. križu, čegar rešnja kri še sedaj teče vsak dan od milijonov altarjev v vice, jim gasi ogenj in prinaša veselo tolažbo, da se prej ali slej gotovo za vekomaj zedinijo s svojim Bogom.

4. V mesni spev se začne zopet s taistimi besedami, kakor pristop sv. maše: »Gospod, daj jim . . .« Potem nadaljuje sv. pevec: »V večnem spominu bo pravični, ne bo se bal hudega

oznanila.« Na verne duše obrnjeno, se lahko reče, da bodo pravične in očiščene duše vekomaj pri Bogu in se jim ne bo treba bati vesoljne sodbe. Nato prosi sv. cerkev tako-le milo Boga: »Odveži, Gospod, duše vseh vernih mrtvih od vseh grešnih vezi in naj jim pride na pomoč tvoja milost, da uidejo maščevalni sodbi in uživajo blaženost večne luči.«

Temu sledi pretresljiva pesem o poslednji sodbi z začetnimi besedami: »Dies irae, dies illa. — Strašen dan bo dan plačila, — Zemlja se bo v prah zdrobila, — Priča David in Sibila.« Sibile so bile, da to mimogredé omenim, nekake poganske prerokinje. To cerkveno pesem, ki jo je sredi 13. stol. zložil menda Tomaž iz Celana, občudujejo poznavalci te vrste pesmi kot popolno umetno delo, najvišje, kar je mogel v tem oziru kedaj sestaviti človeški duh. Veličastna in pretresljiva, lahkoumljiva in preprosta je ta pesem, ki vdarja z gromovitimi besedami na dušo človekovo. Groza poslednje sodbe, ko bode vsa posvetna čast in ničemernost zdrobljena v prah, označena je v tej pesmi čisto določno pa z malo potezami. Primerno tako so izrazili minljivost vsega posvetnega sv. oče Leon XIII. na svojem nagrobnem spomeniku, katerega so si že dali postaviti ter v beli mamor vklesati kratki napis: »Tukaj je papež Leon XIII. prah«. Ob omenjeni pesmi pri sv. maši zdi se naši duši, kot bi bila postavljena pred vrata večnosti ter že naprej vsa prevzeta groze in strahu, trepetu in joka, stiske in nadloge tistega poslednjega dné. (Gihř, d. h. Messopfer 451.) »Kakšen strah bo svet obdajal, — kadar bo sodnik prihajal, — k ostri sodbi človek vstajal.« Sam ne ve, kaj naj takrat revež poreče. Ne preostaja mu družega, kot zateči se k božjemu usmiljenju, zatorej prosi dalje: »Spomni se, o Jezus mili, — Da so za-me Te vmorili; — Prosim, takrat se me vsmili.« Zadnja vrstica velja vsem vernim mrtvim in prosi, da bi jim mili Gospod Jezus dal večni mir in pokoj.

5. S v. e v a n g e l i j nam pripoveduje besede Jezusove, katere je govoril judovskim množicam o vstajenju mrtvih, o poslednji sodbi in o plačilu. Sicer govori v prvem pomenu o obujenju duše od smrti greha in večne pogube po božji besedi in milosti, vendar pa je vmes določno izraženo, da bodo vstala tudi telesa. In ko je poprej v listu sv. Pavel govoril o vstajenju in sodnjem dnevu ter je o vesoljni sodbi ravnokar pela sv. cerkev, je pač jako primerno, da govori tudi sv. evangelij o poslednji sodbi in ločitvi na sodnji dan. Jezus pravi: »In bodo prišli, ki so dobro delali,

v vstajenje življenja, ki so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja. Dobri bodo vstali poveljani k večnemu življenju, hudobni pa v sramoti k večnemu pogubljenju, k večni smrti, kakor je to prerokoval tudi prerok Danijel. (12, 2.)

Oj, čudapolna, prestrašna ločitev! Kristijan, kakšno bo pa tvoje vstajenje tisti osodepolni dan? Ali boš vstal k večnemu življenju, ali k večnemu pogubljenju? Poprašuj se že sedaj o tem, da toliko bolj živiš v strahu božjem, se ločiš s tega sveta v milosti božji, prideš sodnji dan na desnico božjo in v večno veselje!

6. **Pred darovanjem v črnih sv. mašah moli sv. cerkev** daljšo, presrčno molitev, ki se takole glasi: »Gospod Jezus Kristus, Kralj časti, reši duše vseh vernih mrtvih od peklenskih kazni in od globokega jezera; reši jih iz žrela levovega, naj jih ne pogoltne pekel, naj ne zapadejo temi, ampak zastavonosce sv. Mihaela naj jih vpelje v sv. luč, katero si nekdaj obljubil Abrahamu in njegovemu zarodu. Daritve in hvalne prošnje Tebi, Gospod, darujemo, Ti jih sprejmi za one duše, katerih spomin danes obhajamo; daj, Gospod, da se iz smrti preselijo v življenje, katero si nekdaj obljubil Abrahamu in njegovemu zarodu!«

Nekatere besede v prvem odstavku te molitve bi se utegnile zdeti komu neumevne pri sv. maši za duše v vicah. A treba je vglobiti se v misli sv. cerkve. Ona si tukaj ne predstavlja duš rajnih, kakor ravno sedaj v vicah trpé, ampak v zadnjih trenutkih zemeljskega bivanja. Cerkev si jih misli, ko se imajo sedaj pa sedaj ločiti od telesa in stopiti pred sodbo božjo, misli si rajnce v zadnjem, odločilnem boju, ko še satan preži na-nje ter so še v nevarnosti zapasti peklenskemu breznu in žrelu peklenškega leva.

7. **V tihi molitvi prosimo**, naj se Bog milostno ozre na darove, ki jih darujemo za njegove pokojne služabnike in služabnice, ter jim podeli plačilo za njih krščansko vero, ki je po njegovi milosti zaslužna za večno zveličanje. Tu prosi torej sv. cerkev, da bi Bog poplačal na onem svetu, kar so si duše pravovernih kristijanov tukaj zaslužile dobrega s pomočjo sv. vere.

8. **Obhajilne vrstice** pa se glasé tako-le: »Večna luč naj jim sveti, o Gospod, s Tvojimi svetniki, ker si usmiljen. Večni mir in pokoj jim daj, o Gospod in večna luč naj jim sveti s Tvojimi svetniki, ker si usmiljen.« Ko sv. cerkev te prošnje zopet in zopet ponavlja, dela nekako sveto silo božjemu usmiljenju, in mi moremo toliko bolj upati, da se na prošnje svoje cerkve Bog tudi milostljivo ozira zlasti danes in jutri in posebej še pri vseh črnih mašah.

9. V poobhajilni molitvi prosi zopet sv. cerkev, da bi naše prošnje pomagale dušam služabnikov in služabnic božjih, naj bi jih Bog rešil vseh kazni za greh ter deležne storil svojega odrešenja.

Sv. škof Malahija je bil velik prijatelj ubogim dušam. Neko noč je slišal glas, ki mu je rekel, da njegova rajna sestra že trideset dni stoji pred cerkvenimi vrati in nima ničesar jesti. Sv. Malahija se spomni, da je minulo prav trideset dni, odkar je daroval zadujo sv. mašo za svojo sestro. Odslej je pogostokrat maševal za njo. Kmalu potem jo je videl, kako je črno oblečena prišla k cerkvi, a noter ni mogla iti. Pozneje jo je videl v cerkvi belo oblečeno, pa k altarju še ni smela. Slednjič jo je zagledal vso srečno v svetli luči sredi belo oblečene množice. Iz tega je spoznal, da je sestra popolnoma očiščena šla v nebesa. Sveti Bernard, ki je zapisal ta dogodek, pravi: »Sv. maša odpira vrata v sveta nebesa onim, ki se vračajo z zemlje v nebeški dom.«

Kakor je razvidno iz raznih molitev v sv. maši za duše v vicah, imajo uboge duše v vicah strašno trpeti, in mi jim moremo pomagati z daritvijo sv. maše, z molitvami, postom, milčščino in odpustki. To ste slišali že premnogokrat, in vem, da ste se po tem tudi ravnali. Danes vam pa v sklepu neznanim še eno posebno koristno sredstvo, pomagati ubogim dušam v vicah in s tem tudi sebe vic obvarovati. To je t. i. junaško dejanje ljubezni. Kaj pa je to? (Prim. »Venec cerkvenih brat. I. II. zv. 11. str. 171, 172.)

Mnogi pobožni verniki so v velikodušni ljubezni do trpečih duš vse bogastvo zadoščenja, s katerim bi mogli plačevati svoje dolge, svojo kazen v vicah, darovali Bogu za uboge duše. To je najvišje in najpopolnše delo, ki je moremo storiti za duše v vicah, ali kakor pravi sv. cerkev, ki je odobrila junaško dejanje za verne duše, to je »največja tolažba v Kristusu umrlih vernikov.« Zato treba storiti samo dobri namen ali pa tudi lahko rečeš: »Nebeški Oče, v zedinjenju z zaslugami Jezusovimi in Marijinimi ti darujem za uboge duše v vicah vsa zadostivna dela celega svojega življenja, in tudi vsa dela, ki jih bodo drugi po moji smrti meni naklonili.« Pobožni častivci Marijini imajo lepo navado, da izročé vsa zadostivna dela Materi božji, naj ona kot dobra Mati razdeli to darilo junaške ljubezni med tiste duše, ki jih hoče sama najprej rešiti iz vic.

Plačilo za to junaštvo, ljubi kristijan, boš prejel v nebesih; zakaj, če po besedah Jezusovih celó kozarec mrzle vode, ki ga

daš žejnemu, ne bode brez plačila, koliko večje plačilo te čaka, če se iz ljubezni do ubogih duš odrečeš vsemu, s čimer bi mogel zadostiti za svoje kazni. Večje veselje, lepša krona, višja slava v nebesih nam bode prebogato plačilo. Amen. V. Bernik.

Dvaindvajseta nedelja po binkoštih. (Zahvalna nedelja.)

I. Homilija.

Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.

Mat. 22, 21.

Iz sv. evangelijev spoznamo, da so bili judovski pismarji in farizeji najhujši nasprotniki našega Zveličarja. Kar je začel učiti pa tja do svoje smrti se je Kristus boril s temi volkovi v ovčji koži. Tri leta so ga zalezovali, pazili na vsako njegovo stopinjo in njegov pogled, njegova dela in besede, premišljujejo, kako bi ga ujeli ter zatožili pri gosposki. Zdaj so se zaganjali v njegov nauk, zdaj so se izpodtikali nad njegovim življenjem, zdaj spet so ga črnili in grdili pri ljudeh.

Tak dogodek iz življenja Jezusovega nam tudi pripoveduje današnji evangelij. Vso svojo zvitost in prekanjenost so porabili farizeji — ti pobeljeni grobovi, kakor jih Kristus naziva —, kako bi Sina božjega ujeli v besedi. Ali božji Zveličar jih je vselej tako korenito zavrnil, kakor je le Bogu mogoče. Saj so se že takrat, ko je bil dvanajst let star, vsi čudili njegovemu umu in njegovim odgovorom v jeruzalemskem templu.

Da pa se nam svetopisemske besede bolj vtisnejo v spomin in da nam bode njih posmen jasnej, premislili bomo na kratko zlate nauke današnjega evangelija ter posneli po njih nekatere nauke za naše vsakdanje življenje.

1. Mislite si, zbrani v Gospodu! jeruzalemski tempel. Tam v srednjem preddvorju templovem stoji naš Zveličar. Krog njega se gnetejo njegovi učenci in judovsko ljudstvo, poslušajoč njegove nauke. Pri vratih paganskega preddvorja gledajo pagani in ne-očiščenci, hrepeneč po besedah Gospodovih. Tam v tretjem preddvorju pa se zbirajo judovski pismouki in farizeji: glave stikajo

in na skrivnem se pomenjujejo. Strast in zlobnost se jim bere na obrazih — nove spletke kujejo zoper Sina božjega. Zato se začne današnji evangelij: *Tisti čas so šli farizeji in se posvetovali, da bi Jezusa ujeli v besedi.*

2. Sklenili so poslati svoje učence k Jezusu. To pa zato, ker se jim je zdelo, da bi njim niti odgovarjati ne bi hotel. A kadar že treba rovati zoper božje naredbe, zoper Kristusovo cerkev, tedaj se navadno sovražniki zedinijo, naj se še tako črtijo mej seboj, naj so še tako različnega mišljenja in načel, naj so tudi vsak druge vere. Tako so se v tem hipu tudi farizeji zedinili s prijatelji kralja Heroda, dasi so bili ti pagani. *In pošljejo do njega svojih učencev s Herodijani vred.* — Ali ni bilo vselej tako, dragi moji? Koliko krivovercev je že bilo na svetu, prepirali in sovražili so se mej seboj, a kadar je bilo treba napasti katoliško cerkev, podali so si roke. Po shodih in zborih, po pivnicah in časnikihih se prepirajo maloverci in neverci mej seboj, preganjajo se in zatirajo, a naj je prilika udariti po papežu, škofih in duhovnikihih, vsi so enega srca in enega duha — sovraštvo do katoliške cerkve jih združi. Pilat in Heroda se sprijaznita.

3. In kako so govorili učenci pobožnih farizejev pred Kristusom? Sama ponižnost in ukaželjnost jih je bila, kakor njihovih učiteljev! Tako-le so začeli: *Učenik! vemo, da si resničen in pot božjo po resnici učiš in da te ni mar za nikogar, ker ne gledaš na veljavo ljudi.* S temi besedami so učenci farizejev priznali, da je Kristus večna resnica. Vender so mislili drugače, kakor so govorili. S temi uvodnimi besedami so si namreč hoteli pridobiti Kristusovo zaupanje, da bi jim bolj gotovo odgovoril na vprašanje in da bi ga prej lahko prijeli za besedo. — Zvijačni so bili farizeji. Ko so Jezusa nekoč vprašali, s čegavo oblastjo dela čudeže, dejal jim je: *Če mi poveste, odkod je bil Janezov krst, iz nebes ali od ljudi, povem vam tudi jaz, s čegavo oblastjo to delam?* Farizeji so si pa mislili: ako rečemo iz nebes, nam bode rekel: zakaj mu tedaj niste verjeli? Ako pa rečemo od ljudi, bojimo se množice, zakaj vsi so imeli Janeza za proroka. Zato so odgovorili: *Ne vemo.* Tedaj jim reče Jezus: *Vam pa tudi jaz ne povem, s čegavo oblastjo to delam.* (Mat. 21.) Tako je bil zvijačen tudi Herod. Hlinil se je trem modrim, da hoče tudi on moliti novorojeno nebeško dete. Ali kri nedolžnih otrok nam razodeva, kaj je nameraval z božjim detetom. Pregrešna zvijača je namreč laž, greh zoper osmo božjo zapoved, ostudnejša kakor navadna laž:

zakaj navadna laž je le pregreha jezika, zvijača pa je laž vsega človeka. Zvijača je laž duha, jezika in vsega vedenja človekovega: duša in telo se z njo oskrunita. Zvijača farizejev in Herodova je bila torej pregrešna in ostudna, ne pa zvijača Kristusova, ki je bila dopuščena, ker ni povedal, kar je bil vprašan, dobro vedoč, da bi bilo v večjo škodo, ko bi resnico povedal, kakor pa, da jo je modro zamolčal. In tako je Kristus tudi po današnjem evangeliju, kakor se bode kmalu prepričali, modro odgovoril na zvito vprašanje nič boljših učencev farizejskih in Herodijanov, da ni žalil ne ljudstva, ne cesarjevih služabnikov. Dopuščeno je torej časih resnico zamolčati, toda tako, da v odgovoru ni nobene laži, zakaj laž je in ostane greh, ako bi tudi kdo mogel z njo človeku življenje oteži.

4. Potem, ko so farizeji pohvalili Kristusovo odločnost in odkritosrčnost, zastavili so mu tako-le vprašanje: *Povej nam tedaj, kaj se ti zdi, ali se sme davek dajati cesarju ali ne?* To vprašanje je bila tista zanjka, v katero so hoteli farizeji ujeti Kristusa. Ako namreč reče Zveličar, da smemo davek dajati cesarju, — tako so si mislili farizeji — zameri se ljudstvu, ki je tega prepričanja, da izvoljeno ljudstvo ne sme davkov plačevati nevernim Rimcem. Judje so namreč neradi prenašali rimsko oblast, neradi so plačevali visoke davke in marsikateri so komaj čekali trenutka, da se otresejo tujega jarma in poženó rimsko vladó iz dežele. Ako pa Kristus poreče, da ne smemo plačevati davka cesarju, — tako so zopet ugibali farizeji — zatožijo ga spet kot upornika Herodijani, ki so bili prijatelji kralja Heroda, cesarskega namestnika ter so kot pristaši rimske vlade strogo pazili, da se kdo ne odtegne plačevanju davka. Silno zvito so stavili farizeji vprašanje božjemu Učeniku. Kakor pa Kristusa te sovražne besede niso preplašile, tako tudi pravičen kristijan dobro vé, da posvetna gosposka mora biti in da gosposka brez davkov ne more obstati. Brez vladarjev ne bi bila varna ne oseba, ne lastnina, ne red, ne mir, ne zloga, da, brez gosposke bi ne mogla obstati človeška družba. Zato je rekel Kristus Pilatu: *Ti ne bi imel oblasti nad menoj, ko bi ti ne bila od zgoraj dana.* (Jan. 19, 11.) Naj si bode torej gosposka dobra ali slaba, pokorščina mora biti. Le ko bi gosposka kaj takega ukazala, kar je zoper božje zapovedi, *treba je Boga bolj poslušati kakor ljudi.* (Ap. dj. 5, 29.) Pač pa je dopuščeno, vseh postavnih pripomočkov (kakor so postave, veda, denar, moč in oblast), ki jih nudi država, se poslužiti, da se krivica odstrani in pravica brani.

5. Kako je pač že rešil Jezus tisto zvito vprašanje mladih farizejčkov? Kristus, večna resnica, je spoznal njih hudobo in je rekel: *Kaj me skušate, hinavci?* Zveličar jim torej ni naravnost odgovoril na vprašanje: poprej jih je posvaril in jim razgrnil njihovo hinavščino. Iz tega se vidi, da je Kristus zelo sovražil hinavščino. In kako bi je ne, on, ki je večna resnica! Hinavcev se je torej treba varovati. Na videz te hvalijo, v resnici pa te varajo. Srce jim bije tako, obraz jim kaže narobe. Méd imajo na jeziku, v srcu pa zelo; ure so, ki drugače bijejo, drugače kažejo; judeževi hlapci so, kajti delajo kakor Judež, ki je s poljubom izdal svojega mojstra.

6. Potem, ko je Kristus najprvo razodel njih ostudno hinavstvo, je še le odgovoril na stavljeno vprašanje. In kako jim je odgovoril? Tako da so morali kar prijeti resnico. Reče jim: *Pokažite mi davčni denar. In oni so mu podali denar. In Jezus jim reče: Čegava je ta podoba in napis? Rekó mu: Cesarjeva.* — Tako, bogoljubni kristijani, se mora povedati ljudem, ki govoré pri vsaki priliki: »Saj ne vem, kako bi to storil? Saj ne vem, koga bi se držal? vsak drugače hoče itd.« Kako mu porečemo, takemu omahljivcu? — Pokaži nam križ na steni. In vam bo podal križ. In vi mu porečete: Čegava je ta podoba in napis? In odgovoril bode: Križanega. — Vselej torej, predragi v Kristu, kadar smo v dvomu: ali je res ali ne, ali je prav ali ne, ali bi šli tja ali ne, ali bi dali za to svoj glas, svoje ime ali ne, ali bi to dovolili ali ne itd., vselej nam bodi takrat vodnik križani Zveličar. V vseh delih nas vodi podoba križa in napis na njem, ki vodi v večno življenje.

7. Neki bogat trgovec, a skopuh, v Parizu se je dal po znamenitem slikarju naslikati. Ko pa je slikar podobo dokončal in obraz dobro zadel, branil se je skopuh določeno vsoto za podobo izplačati. Slikar pa popravi podobo, poveča smešne poteze na trgovčevem obrazu, utisne nekoliko živalskih znakov v sliko, ter izpostavi to zmazano podobo ljudem na razgled. Ljudje so takoj spoznali v zmazani podobi trgovca ter so se posmehovali in norčevali iz njega. Trgovec pa je moral podvojeno ceno slikarju plačati, da je to izkaženo sliko umaknil ter tako preprečil posmeh in zabavljice. — Tako, ljubi moji, je tudi človeška duša tako lepa slika, božja podoba. Če pa jo človek omaže z grehom, uniči lepe poteze, obleče živalsko natoro, pokvari podobo božjo, napis Križanega se pokazi in človek je po svoji izpačeni volji prišel do izkažene podobe. Prava podoba božja pa je v tvoji duši, ako živiš po

napisu božjih zapovedi, ako svojo voljo vselej ukloniš božji volji, ako greš tako skozi časno življenje, da ne izgubiš večnega, ako se vselej ravnaš po zlatem izreku, ki ga je Kristus postavil na konec svoje razprave in ki nam modro razlušči oreh, ki so ga farizeji pa Herodijani zagnali Kristusu v roke. Ta izrek pa se glasi: *Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.* Tako torej Zveličar. Skušnjavci pa so imeli zadosti. Nič niso oporekali, saj so izvedeli Herodijani, da se sme davek cesarju dajati, zvedeli pa tudi farizeji, da naj dajo Bogu, kar je božjega: *in slišavši to, se začudijo; ter ga pusté in odidejo.* (Mat. 22, 22.)

Farizeji in Herodijani so odšli, toda s hudobnim srcem, kakor so prišli. Mi pa, predragi v Gospodu, posnemimo iz današnjega evangelija, da ljubimo Kristusa in njegovo cerkev, ne dajajmo prostora pregrešni zvijači in hinavščini v svojem srcu, izpolnujemo svoje dolžnosti do predpostavljene oblasti, ozirajmo se na križanega Zveličarja ter ne zamažimo podobe božje svoje duše, zakaj vsi se moramo prikazati pred sodni stol Jezusa Kristusa, našega božjega Odrešenika, da prejme sleherni, kakor je zaslužil, dobro ali hudo. Amen.

P. Bohinjec.

2. Pridiga za praznik zahvale.

In zahvalite Boga in Očeta po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Kolos. 3, 17.

Če le kolikaj pogledamo v sv. pismo, povsod najdemo opominovanja Boga hvaliti za velike dobrote, ki nam jih vsakemu daje. Tako beremo v psalmu 49 (14): *Daj hvalo Bogu; in izpolni Najvišjemu svojo obljubo.* In sv. Pavel pravi: *Vse, karkoli delate, z besedo ali z djanjem, vse storitev imenu Gospoda Jezusa Kristusa in zahvalite Boga in Očeta po Jezusu Kristusu Gospodu našem.* Bog sam pravi (ps. 49, 23): *Kdor hvaležne darove prinese, ta me časti, in to je pot, po kateri mu kažem zveličanje.* Še veliko takih opominjevanj k hvaležnosti bi vam mogel naštet, pa saj nas očitne dobrote Božje k temu dosti opominjajo. Iz tega namena smo se tudi danes tukaj zbrali, da zahvalimo Boga za njegove neskončne dobrote, katere nam je dodelil letos in od začetka našega življenja. — Nekaj, prelubi, se jaz pa vendar le bojim, — bojim se, da so nekateri semkaj prišli, bolj iz navade, kakor iz pravega, srčnega nagiba, Boga zahvalit; — bojim se, da jih je dosti, ki božjih

dobrot ne spoznajo po njih pravi vrednosti in ne čislajo, in občutijo premalo hvaležnosti. — Bojim se še, da je še kateri med nami, ki meni, da on pač nima vzroka, zakaj bi Boga hvalil, reven je, kakor je bil poprej, pomanjkanje trpi, kot lani, po sreči mu nikoli ni šlo. — Drugi morda pravi, saj imam letos manj kot lani, prišel sem v nesrečo, da se ne bom iz nje izkopal. . . . O človek! kako grozno se ti pregrešiš nad Bogom, ki tako godrnjaš, kako grozno si nehvaležen, če praviš: da ne veš, zakaj bi Boga hvalil! Odkod to, da si tako nehvaležen? Od tod, ker nikoli, ali malokdaj, na dobrote božje misliš, se ne spomniš ne na dobrotno roko tvojega nebeskega očeta, ne na svojo slabost in revščino. Zakaj, kadar na vse to misliš, je nemogoče, da bi tvoje srce ostalo tako mrzlo — nehvaležno. In ravno zato, preljubi, da vas unamem za pravo srčno hvaležnost proti Bogu, vas bom opomnil na nekatere dobrote, katerih se ljudje le malokdaj domislijo, ker jih vsaki dan uživajo; — in na našo slabost, da brez Boga nič ne moremo in tudi nič nismo.

I. Velike so dobrote božje, ki jih uživamo na tem svetu, in nam služijo za časno in večno srečo. Rad bi vam jih postavil pred oči v njih velikosti, in vam s tem pokazal, kako malo smo mi Bogu zato hvaležni, in kako grozno nehvaležni so tisti, ki menijo, da nimajo vzroka, za kar bi morali biti Bogu hvaležni. Ali kje hočem začeti, da vam naštejem vse dobrote božje? In kdo more umeti njih preveliko ceno? Ker vam vsega bogastva dobrot božjih ne morem naštet, hočem vas le na nekatere spomniti.

Vse darove in prednosti, ki jih imamo na zemlji, razdelimo lahko v *dušne* in *telesne*. Obojne dobrote in darovi nas močno spodbujajo k hvaležnosti do Boga.

a) Premislimo le velike dobrote, ki jih je Bog dodelil naši neumrjoči duši. Po naši neumrjoči duši smo podobni Bogu svojemu stvarniku. Dal ji je pamet, da moremo ločiti dobro od hudega in premišljevati njegovo mogočnost in dobroto, ter spoznati njegovo sv. voljo. Dal nam je prosto voljo, s katero moremo hudo zavreči in dobro hoteti. Kako velike so te dobrote za nas! One nas ločijo od neumne živine in nas povzdigujejo v vrste čistih duhov.

Pomisli, človek, ki se za te dobrote nikdar nisi zmenil, premisli le kakega človeka, ki nima prave pameti, ali ki je prišel ob pamet, in poprašaj se, če bi ti rajši bil kakor si zdaj, ali kakor

uni revež? — in na tem spoznaj, kako dobrotljiv je Bog, da ti je dal pamet. Povej ti meni, kakšno bi bilo tvoje življenje, ko bi te nobena stvar ne mikala, ko bi do nobene reči ne imel kakega veselja, ko bi ti bilo dobro in hudo vse enako, veselje in žalost isto? Ali ne bi bilo boljše, da bi te na svetu ne bilo? Čemu bi bila vsa lepota na svetu, če bi je ne občutil? Iz tega moraš zopet spoznati, kako dobrotljiv je Bog, da te v tem nesrečnem stanu ni vstvaril, da ti je dal prosto voljo, s katero ali hočeš, ali zavržeš. Prosta volja s pametjo sklenjena je ravno, kar človeka mnogotero osrečuje; zakaj, kar on za dobro spozna in tisto rad ima, če dobi, dela ga srečnega.

Ker pa napačno poželjenje časne sreče večni škoduje, nam je neskončna dobrota božja tudi tukaj prišla na pomoč. Kaj je vse Bog storil, da popravlja našo popačeno voljo, in kaj še dan danes stori, da nas poboljša, posveti, in osrečuje! Zakaj je on samega, edinorojenega Sina poslal na svet in ga kakor največjega hudodelnika pustil na križ pribiti? Grešnik! ne vidiš tukaj neskončne dobrotljivosti božje? — Zakaj nam je Jezus Kristus zapustil take lepe sv. nauke, ki nam kažejo pot v nebesa? Ali niso kristijanu to nezmerne dobrote božje?

Če se vsega tega ne spominjaš, in ne občutiš goreče hvaležnosti, moraš biti zelo popačen. O človek! spoznaj svojo visokost, svojo prednost, svojo časno in večno srečo, ne bode ti manjkalo vzrokov s hvaležnim srcem častiti in hvaliti svojega stvarnika in dobrotnika. To, kristijan, so darovi, ki jih boš večno užival, če jih ne zapraviš, zavoljo katerih moraš biti Bogu vedno hvaležen.

b) Pomislimo pa tudi tiste velike dobrote, ki nam jih Bog na našem telesu, sploh k naši časni sreči podeljuje. Je li to malo dobrote za te, če imaš zdrave ude in dobre počutke, ali če si ozdravil kake velike bolezni? Da jo boš bolj spoznal, primerjaj se s svojimi zdravimi očmi in ušesi s tistim, ki ne vidi, in ne sliši, za katerega zastonj vzhaja rmeno solnce, za katerega so zastonj lepote sveta; ki nikoli ni slišal milega glasu očeta in matere, in ki se v svojih težavah še pritožiti ne more. Ne terjaj, o človek! še več dobrot od svojega Boga, ampak poklekni in hvali ga v ponižnosti; hvali ga, da te je ohranil zdravega, da te je varoval toliko nevarnosti. Pomislite vi vsi, ki vas je Bog do zdaj ohranil zdrave, ali ki vas je že otel iz rok smrti, in ki vas še zdaj dobrotljivo varuje, pomislite, koliko ste Bogu, vašemu

dobrotniku in varihu dolžni, — vaše življenje in zdravje je zgolj njegova dobrota, ki vam jo vsaki dan podeljuje; častite ga s hvaležnim srcem!

Poglejmo pa še druge darove božje dobrote, ki jih vsaki dan uživamo. Malokateremu bo morda prišlo na misel, Boga zato zahvaljevati, da živimo v takih krajih, kjer nas branijo postave pred krivicami, kjer moremo iskati in najti pravico, in kjer nismo v nevarnosti vsaki čas zgubiti življenja. Ali niso tudi to dobrote, velike dobrote božje?

Pa saj jih je tudi še dosti drugih, ki jih vsaki dan uživamo. Od kod vendar vse pride, kar jemo in pijemo? kar oblačimo, kamor se pred zimo zapiramo? Ali nam ne bi vsega tega, če je še tako malo in slabo, Bog lahko odtegnil, ali kakor koli, še to prikratil? Pomisli, kristijan, če si še tako reven in nesrečen, koliko veselih ur si vendar imel! kdo ti je to dal? Celo boleznin in nadloge so božja dobrota. Tisti le ve, kaj se pravi zdrav biti, kateri je bil bolan, in tisti le zna ceniti svoj srečni stan, ki je bil nesrečen. Hudobnež se bo težko obrnil k Bogu, dokler ga Bog s kakim trpljenjem ne odtegne od priložnosti greha.

In tako, preljubi, bi vam mogel naštetati veliko, veliko božjih dobrot, na katere se človek malokdaj zmisli, ravno zato, ker so vsakdanje, ker jih prepogosto uživa. Pa čemu mi jih je treba še več praviti, ker že iz poprejšnjega vidimo, da je vse, kar smo in imamo, le od Boga, in da brez njega bi mi nič ne bili. Vsakemu se Bog po svoji sveti modrosti enako dobrotljivega skaže, in kadar kdo najbolj misli, da ga je Bog pozabil, tedaj božja dobrotljivost najbolj zanj skrbi. Ne misli, človek! da je le tisto hvale vredno, kar malokdaj ali nenadno pride. Ko bi se mi navadili, vsako dobroto, katero prejmemo, spoznati po njeni pravi ceni, videli bi, da nas ravno vsakdanje dobrote, katere tolikokrat prezremo, najbolj spodbadajo k srčni hvaležnosti. In ko bi, kristijan, večkrat premislil, kaj moreš sam iz sebe, in koliko dobrot si prejel od začetka svojega življenja do sedanje ure, in koliko si jih samo letos prejel, koliko ti jih zveličanska vera Jezusova na unem svetu obeta, tvoje srce bi bilo veselja prevzeto in bi se topilo v hvaležnih občutljajih.

II. Kaj premoreš, človek, sam iz sebe? Kaj si pri vsem svojem napuhu? Uboga, revna, omahljiva stvar, ki svojo nezmožnost čuti pri vsaki stopinji. Koliko nam je potreba za časno in večno srečo, koliko potrebujemo le vsako uro, vsako minuto za svoje življenje.

Ali moremo li mi z vso svojo močjo in modrostjo kaj pridobiti? Ali si moremo najmanjšo reč z lastno močjo narediti? Ravno toliko zdaj moremo, kakor smo mogli v svojem začetku. Kaj bi bilo iz nas, ko bi Bog le nekaj časa odtegnil od nas svojo dobrotljivo roko? O kristijani, občutimo velike dobrote božje, pomislimo, da Bog ne išče svojega veselja ne v nas, ne v stvarjenih rečeh, on je sam ob sebi najpopolnejše bitje. On bi nič ne zgubil, ako bi tudi nas in nobene stvarjene reči ne bilo. Vse, karkoli nam dá, je dobrovoljen dar njegove ljubezni in usmiljenosti. Zato pravi sv. pismo: *Kdo je človek, o gospod! da se nanj spomniš, in kdo je sin človeka, da ga obiščeš?* Bog nam ni nič dolžan, in nam vendar vse dá. Prah, zemlja, pepel smo, in on vendar na nas misli. Ali nismo tedaj dolžni biti Bogu hvaležni, brez katerega pomoči ne enega trenutka ne moremo živeti? Njemu, ki nas ohranjuje le v svoji dobroti, preskrbi in varuje, ki nam nič ni dolžan dati?

Ko bi sveto živeli in božjo voljo v vseh rečeh natanko spolnili, bi morda njegovih dobrot popolnoma nevredni ne bili. Pa, kdo živi tako? Ali nismo vsi grešniki, ki se vsak dan storimo nevredne njegove milosti, in tedaj namesto dobrot zaslužimo le kazni? In vendar se še z usmiljenjem na nas ozira. O kristijan, poglej tu ljubezen in dobroto božjo, in spoznaj v ponižnosti, da se mu nikoli zadosti ne moreš zahvaliti.

Morda mu pa vse te dobrote kdaj moreš povrniti? Preštej le vse dobrote, katere ti je dajal ves čas tvojega življenja, in glej, kako boš povrnil najmanjšo, morda s hvalo? Ko bi bila tvoja hvala najpopolnejša, je še premajhna! Morda, če jih prav vživaš? To je tvoja dolžnost, sicer se jih storiš še bolj nevrednega. Pa kaj govorim o povračilu, ki ga Bog ne potrebuje? On hoče od nas le hvaležno srce, ki spozna njegove dobrote in Boga resnično ljubi. On hoče, da mi ne zaničujemo njegovih dobrot, temuč jih tako vživamo, da nam prinesejo dobiček in da se skazemo hvaležne. In moremo li mi to hvalo odreči? Moremo li pri njegovih dobrotah neobčutni ostati? Ali mu hočemo to malo povračilo odreči, ki ga za vse svoje dobrote od nas tirja? O kristijan, premisli večkrat v svojem življenju dobrote, ki jih vživaš, spomni se, da je vse od Boga, da si sam nisi preskrbel nobene stvarice, in hvali ga iz srca! Kadar boš kaj dokončal, zmisli se nanj! Skaži se mu v dejanju hvaležen. Varuj se, človek, da ne boš božjih dobrot zametaval. Zapravljivec, pijanec, igravec, težki odgovor boš dajal Bogu, kako si užival njegove dobrote. Kristijan, ki se na svojem

premoženju in blagu čutiš oblagodarjenega, stori tudi ti drugim dobro, zakaj ne misli, da ti je Bog samo za te dal, delaj si tudi ti s svojim blagom druge hvaležne; zakaj ravno v tem se bo spoznalo, da si tudi ti hvaležen, da vse, kar imaš, spoznaš za božjo dobroto.

Prosimo vsi skupaj, da nam prizanese našo dosedanjo nehvaležnost Bog, in da zanaprej naša srca vžge k goreči hvaležnosti; prosimo ga tedaj: Gospod, ti si začetek in nehanje vseh reči, in mi nismo nič brez tebe; vse kar imamo, od tebe pride, vse, kar potrebujemo, pričakujemo od tvoje velike milosti; daj nam vsaj ti tudi svojo milost, da bomo vsaj s hvaležnostjo mogli uživati vse tvoje darove; obvaruj nas, da ne bomo zaničevali tvojih sv. dobrot, da jih ne bomo obračali v pregrešna dela, ampak, da jih bomo po tvoji sv. volji živili, da bomo tukaj s tvojimi dobrotami tako ravnali, da nas enkrat za vredne spoznaš na unem svetu jih na vekomaj uživati in tebe častiti v nebesih. Amen. J. L.

Triindvajseta nedelja po binkoštih.

I. Pomočki za srečno smrt.

Gospod moja, hči je zdaj umrla.
Mat. 9, 18.

Ali veste, kaj je najhujšega za človeka na zemlji? Umr^eti, zapustiti svet in preseliti se v večnost. Britko in hudo je umreti za bogatina, ki ima vsega dovolj, ko se mora od vsega odtrgati, kar je ljubil, za kar je skrbel, in prav nič s seboj ne ponese v temni grob. Britko je umreti za posvetnega človeka, ki od veselja do veselja leta, je zmiraj dobre volje, pa v trenutku vse mine, ko mu odbije smrtna ura, in gre čisto sam v črni grob. Še ubogi revež in trpin, ki nima nič dobrega na zemlji, ki strda in trpi, da se Bogu usmili, se boji smrti. Zakaj pa je smrt tako huda? Ne samo zavoljo tega, ker človeka neusmiljeno odtrga od sveta in vsega, kar je ljubil, ga vrže v mrzlo krilo zemlje in izroči trohnobi in črvom, ampak najbolj zavoljo tega, ker človek ne ve, kaj ga čaka na onem svetu, ker nihče brez posebnega razodenja božjega ne ve, ali je vreden ljubezni ali srda božjega, ali ga tedaj čaka večno veselje ali večno trpljenje. Zato je najhujše za človeka — umreti.

Zdaj pa mi še povejte: Kaj je najboljše za človeka na zemlji? Umreti, in sicer srečno umreti, to je, umreti v Gospodu, umreti v milosti božji, ker potem pride še le pravo življenje, večno srečno življenje v nebesih, kjer Bog obriše vse solze, kjer ni več žalovanja, ne vpitja, ne bolečin, ne bolezni, ne smrti, ampak samo nepopisljivo radovanje, srečno vživanje, veselje, ki ga oko ni videlo . . . Ko bi bil človek še tako srečen na zemlji, ko bi kraljeval čez ves svet, ko bi se mu vklanjali vsi milijoni ljudi, bi posedel vse zaklade in užival vse mogoče veselje in kratkočasje, kar le more svet človeku podati, vendar bi bila srečna smrt za njega še stokrat boljša.

Ker je tedaj za človeka najhujše umreti, pa tudi najboljše srečno umreti, zato moramo skrbeti in se zmiraj pripravljati, da bomo srečno umrli. Zato nas sv. cerkev tolikrat na smrt spominja. Današnji sveti evangelij nas spominja smrti, ker nam pripoveduje o mladi deklici, ki je umrla, ko se je komaj razcvetela kakor ljubezniva rožica, in je že ležala na mrtvaškem odru. Vsaki večer nas spominja zvon naših ljubih rajnih in vseh vernih mrtvih. Vsaki pogreb nam oznanjuje tudi našo bližjo smrt. In vseh vernih duš dan nas pelje sv. cerkev ven na pokopališče, kjer se spominjamo ranjkih, pa tudi vidimo kraj, kjer je nam grob pripravljen. Zato skrbimo najbolj za srečno smrt.

Povedal vam bom danes več pomočkov za srečno smrt.

1. Spominjaj se pogosto smrti. Modri Sirah govori: *v vseh svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči*. Sveti Gregor pravi: »Kdor smrti ne pozabi, bo zmagal, kadar pride.« Že neki poganski modrijan je spoznal, kako potrebna in koristna je misel na smrt, in imel je samo zato služabnika, da ga je smrti spominjal. Ukazal mu je: »Kadar grem k počitku, reci mi: morda več ne vstaneš; ko se zbudim, spomni me: znabiti več ne pojdeš počivat; kadar iden od doma, zakliči mi: morda se več ne vrneš; kadar se domu vrnem, sprejmi me z besedami: znabiti večne pojdeš od doma.« Sveti Anton puščavnik je večkrat govoril svojim učencem: »Če hočete, ljubi moji, vedeti, kako se srečno umrje, mislite vsako jutro, da znabiti večera ne bote doživeli, zvečer pa si recite, da prihodnjega dne ne bote čakali.« Tako je ta veliki svetnik vedno tudi sam delal, zato je miren in vesel gledal smrti v oči, smrtni dan je bil zanj bolj dan veselja kakor dan žalosti. — Gotovo želiš

tudi ti, o kristijan! da bi kdaj srečno umrl, saj to je največja milost, katero Bog dá človeku; zato poslušaj opomin sv. Antona; misli pogosto na smrt. Ako hočeš premagati hude skušnjave, hočeš svoje srce odtrgati od goljufivih posvetnih dobrot, in obrniti k nebeškim, hočeš pravo pokoro delati za grehe minulega življenja, z eno besedo, hočeš srečno umreti v milosti božji, misli pogosto na smrt, ona te bo najbolje učila.

Cesar Henrik Nemški je sv. škofa Volbenka zelo častil, ker je bil njegov učitelj in odgojevalec. Kot častilec sv. Volbenka je zahajal pogostoma na njegov grob in se je priporočal njegovi prošnji. Ko je bil že vojvoda, je videl v spanju prikazen. Zdelo se mu je, da gre k grobu svetnikovemu, kar nenadoma vidi sv. škofa stati pred seboj, ki mu reče te besede: »Dobro poglej besede, ki so zapisane zdaj za mojim grobom na steni.« Te besede so bile: »Post sex!« Henrik, prebudivši se, dolgo časa premišljuje, kaj da te besede pomenjajo. Naposled mu ne gre iz glave misel, da bo čez šest dni umrl. Vda se popolnoma v božjo voljo, in se pripravlja na bližnjo smrt z molitvijo, postom, pokoro in miloščino. Ko je po minulih šestih dneh še vedno zdrav, si misli, da one besede pomenjajo šest tednov, ter se še dalje ves ta čas skrbno pripravlja na srečno zadnjo uro. Mine šest tednov, in nič več ne dvomi, da besede pomenjajo šest mesecev. A tudi šest mesecev in šest let mine, ko zmiraj tako bogaboječe živi, in zraven, vse vladarske dolžnosti zvesto spolnuje, pa vendar je še vedno trdnega zdravja. Zdaj pa se razjasni skrivnostni pomen onih besed. Sedmo leto po tej prikazni je bil izvoljen za nemškega cesarja in kronan. Ves ta čas pa, ko se je ta sveti vojvoda tako na smrt pripravljal, zanj nikakor ni bil izgubljen, ker ta priprava mu je bila trdna podlaga k njegovemu poznejšemu svetemu življenju.

Uči se iz te prigodbe, duša krščanska, da je resnobni spomin na smrt in zlasti ta misel: vsak trenutek lahko umrjem, za zveličanje tvoje duše silno koristna. Torej nikar ne pozabi sleherni dan vsaj zjutraj, ko se prebudiš, zvečer preden ideš počivat, sam si to-le prašanje postavljati: Ako zdaj to uro, še danes, še nocojšnjo noč umrjem, kaj bo z mojo dušo? ter živi tako, da se ti noben trenutek smrti ne bo treba bati.

2. Obujaj pogosto popolno kesanje. Popolno kesanje je v tem, da iz popolne otroške ljubezni do Boga obžalujemo, ker smo Boga, svojega najboljšega Očeta, neskončno svetost in dobroto, razžalili; zato govorimo ne samo z ustmi, ampak s srcem: »O moj Bog! vsi moji storjeni grehi so mi iz srca žal, ker sem tebe svojega prelubeznivega Boga, neskončno svetost in dobroto, ki te iz vsega srca ljubim, z njimi razžalil.« To popolno

kesanje koj opraviči grešnika tudi največjega, izbriše mu vse smrtne grehe, tudi brez spovedi; seveda se morajo smrtnih grehov potem še pri spovedi obtožiti če je mogoče, ker to je zapoved božja. Za mnoge ljudi je popolni kes edini pomoček, da niso večno pogubljeni, da srečno umrjejo, namreč za tiste, katere prehiti nagla, neprevidena smrt, in so v smrtnem grehu, in se ne morejo spovedati, pa imajo še toliko trenutkov časa, da obudijo popolno kesanje. — Za tiste pa, ki so v stanu posvečujoče milosti, je posebno dobro obujati popolno kesanje, ker se s tem zmiraj bolj očiščujejo svojih vsakdanjih nepopolnosti in napak, napredujejo v popolnosti in čednosti, si krajšajo trpljenje v vicah in pomnožijo slavo nebeško.

Zato, o kristijan, obujaj sleherni dan, zlasti zvečer popolni kes, ker to te ohrani v milosti božji in ti jo pomnoži; potem boš tudi lahko obudil popolni kes, ako bi prišel v smrtno nevarnost; zakaj neki pobožni učenik pravi: »Česar se človek v zdravih dneh ni dobro navadil, tega tudi v bolezni ne bo znal, posebno kadar ga napade velika sila in smrtna nevarnost.«

3. Moli pogosto za srečno zadnjo uro. Sveta vera uči, da srečna smrt, to je stanovitnost v milosti božji do konca, je poseben dar božji. Te milosti si sicer ne moremo zaslužiti, vendar pa moramo trdno zaupati, da nam jo bode dobrotljivi Bog dal, če ga prav pogosto in ponižno prosimo te milosti. Zato je sv. Filip Nerij vedno opominjal svoje učence, da naj ne prenehoma prosijo Boga za milost stanovitnosti do konca in za srečno zadnjo uro, zato jim je svetoval, da naj vsaki dan molijo petkrat očenaš in češčenomarijo. Pobožni duhovni učenik pravi: »Moli vsaki dan prav srčno in pobožno za srečno smrt, potem smeš mirno, celo veselo smrti čakati.« Zato imajo verni kristijani navado, da zvečer po angelovem češčenju molijo še očenaš za srečno zadnjo uro in milostno sodbo božjo. Zato, o kristijan, tudi ti vsaki dan pri jutranji in večerni molitvi, ali kadar si pri sveti maši, zlasti kadar greš k sv. obhajilu, vselej še pristavi kratko pa presrečno prošnjo za milost srečne zadnje ure.

4. Časti svetnike, ki so pomočniki srečne smrti. Naša sveta cerkev uči in opominja, da naj častimo svetnike, da nam pomagajo s svojo priprošnjo pred sedežem božjim v naših potrebah. Nikoli pa bolj živo ne potrebujemo njihove pomoči, kakor v svoji zadnji največji sili, ob svoji smrtni uri. Med velikim številom svetnikov pa verniki že od nekdanj nekatere po-

sebnost častijo ko pomočnike v smrti. To je pred vsem s v. Jožef, ker pravi sv. Tomaž Akvinski, da je njemu Bog dal sicer moč pomagati človeku v vsaki sili, vendar pa najrajši pride na pomoč bolnikom in umirajočim, da se z Jezusom ločijo s sveta. Sv. Alfonz Liguori pove za to tri vzroke: prvič, ker ga Jezus ljubi ne kot prijatelja, »ampak kot svojega očeta, zato je njegova priprošnja ob smrti veliko močnejša, kot drugih svetnikov. Potem, ker je Jezusa otel iz smrtne nevarnosti, ko ga je Herod zalezoval, zato je dobil posebno oblast zoper hude duhove, ki nas ob smrti napadajo. Slednjič, ker sta sv. Jožefu ob smrti na strani stala Jezus in Marija in je sam tako srečno umrl, zato je prejel pravico, da svojim zvestim častilcem v zadnjem boju na strani stoji, in jim izprosi mirno, srečno smrt.

Zato moli vsaki dan pri svoji večerni molitvi še kako molitvico v čast sv. Jožefu, n. pr. eno češčenomarijo, da naj ti pride na pomoč ob smrti. Razven sv. Jožefa so še pomočniki za srečno smrt: sv. Janez evangelist, ki je bil pričujoč pri smrti Jezusovi in Marijini, sv. Barbara devica mučenica, sveti angel varih, in sv. Mihael, ki ima zlasti to opravilo, da duše pravičnih vodi v nebesa.

5. Časti goreče presveto Devico Marijo, mater božjo. Kakor Marija vse svetnike preseže v svetosti in časti, tako je tudi njena priprošnja močnejša kot vseh drugih svetnikov, saj ona je mati Jezusova, zato vse premore čez srce svojega božjega Sina. Sveti učeniki pravijo, da je goreče češčenje Marije Device znamenje izvoljenja in izveličanja. Sv. Anzelm piše: »O presveta Devica! kakor ni mogoče, da bi tisti ne bil pogubljen, ki se od tebe obrne in je od tebe zapuščen; tako nasproti ni mogoče, da bi oni ne bil izveličan, ki se k tebi zateče.« Zato sveta cerkev imenuje Marijo v litanijah »vrata nebeška«; zato molimo k nji v Češčenamariji: prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smrti; zato molimo k nji v prekrasni molitvi »Češčena bodi kraljica«: »Oh obrni tedaj, naša pomočnica, svoje milostljive oči v nas, in pokaži nam po tem revnem življenju Jezusa, blaženi sad svojega telesa.« Sveti Jeronim pravi: »Naša nebeška mati nam z materino ljubeznijo stoji na strani v zadnji sili in nam pomaga se bojevati.« Sv. Vincencij Fererij pa govori: »Marija naše duše po zadnjem zdihljeju pelje k sodnjemu stolu svojega Sina in sprosi milostljivo sodbo.«

Zato jo časti v majniku vsaki dan, posebej še celo leto vsako soboto, ki je Mariji posvečena, s kakim dobrim delom; nosi v čast nebeške kraljice sveti škapulir, zakaj, kdor umrje s tem oblačilcem, bo obvarovan večnega ognja; to je Marija sama obljubila.

6. Opravljaj rad dela usmiljenja. Saj pravi Zveličar: *Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli.* Dosegli bodo usmiljenje in pomoč takrat, ko bodo najbolj potrebovali v smrtnih bolečinah, v zadnji uri, pred sodnjim stolom božjim. Zakaj vse, kar storiš ubožcem in potrebnim, bo Jezus tako sprejel, kakor bi njemu samemu storil. Ako tedaj Jezusu samemu skazuješ usmiljenje z deli ljubezni, ali misliš, da bo usmiljeni Jezus, ki je zgolj ljubezen, pozabil vse to? da ti bo nehvaležen in trdo, neusmiljeno s teboj ravnal, ko boš v največji stiski, ko boš umiral in stopil pred njegov sodnji stol? Gotovo ne, ampak zadnjo uro se bo še najbolj milostno na te ozrl, ti pomagal kesati se tvojih grehov, v njegovi milosti se ločiti, da bo potem lahko nad teboj izrekel sodbo izveličanja. Zatorej skazuj dela ljubezni: če imaš veliko, daj veliko, če imaš malo, daj radovoljno tudi malo, tako si nabiraš plačilo za dan potrebe, dan smrti. In če ne moreš družega, pomagaj kakemu zapuščenemu bolniku, ki ga poznaš, postreži mu, potolaži ga. Sv. Vincencij Pavlanski pravi: »Ljubi v življenju ubožce in videl boš brez strahu smrt se bližati.« David pravi: »Blagor njemu, ki se usmili ubožca in potrebnega, ker Gospod ga bo rešil ob hudem dnevu« (varoval nesrečne smrti). To potrjuje sv. Ambrož iz lastne izkušnje: »Ne spominjam se, da bi bil kedaj slišal ali videl, da je kdo umrl nesrečne smrti, ki je rad skazoval usmiljenje.«

7. Pomagaj, kolikor moreš, ubogim dušam v vica h. Dobra dela usmiljenja so izvrsten pomoček, da se pripravljamo na srečno smrt, ker Jezus bo tako poplačal, kakor bi njemu samemu storili. Kdo pa je bolj ubog, kdo bolj pomoči in usmiljenja potrebuje, ko uboge duše, katere si v svojih groznih mukah same ne morejo pomagati? Mi pa jim po nauku sv. cerkve moremo pomagati z molitvijo, miloščino, z odpustki, zlasti s sv. mašo jim lajšamo trpljenje in krajšamo čas očiščevanja. Poleg tega so uboge duše za vsako najmanjše delo ljubezni, katero jim storimo, silno hvaležne. Blaženi škof Kolmar je zato rekel: »Ko bi za gotovo vedel, da sem le eno samo dušo rešil iz vic, bi bil gotov, da bom izveličan, ker vem, da bi duša, rešena po meni, ne mirovala, dokler bi me ne videla izveličanega v nebesih.« Zlasti bodo uboge duše, katerim pomagamo, ob odločivni smrtni uri nam pomagale, kakor

beremo v življenju sv. Marjete Kortonske in sv. Jederti. Zveličar je dejal sv. Jederti na smrtni postelji: »Uboge duše, katere si tako ljubila, ti bodo ob smrtni uri na strani stale in te častitljivo spremljale v nebesa.« Zato moli pobožno za uboge duše vsaki dan, pa tudi kadar greš po pokopališču.

Poglavitni pomoček za srečno smrt je pa pobožno, boga-boječe življenje v milosti božji. Kakršno življenje, taka smrt. Težko bo srečno umrl, kdor je vse življenje živel v grehih, in nasprotno, težko bo nesrečno umrl, kdor se je vse življenje bal greha in ljubil Boga, ker Bog ga zadnjo uro ne bo zapustil, da bi padel v skušnjavo in oblast hudega duha. Takemu je smrt angel božji, ki ga pelje v nebesa.

Pobožen starček je umiral, njegovi otroci in vnuki so stali okoli njegove smrtno postelje. Zdi se jim, kakor bi bil zaspal. Mižal je, ter se trikrat sladko nasmejal. Ko zopet spregleda, vpraša ga eden sinov, zakaj da se je trikrat nasmejal. Pobožni starček pravi: »Prvič je šlo memo mene vse veselje mojega življenja, in nasmejal sem se, da ljudje toliko cenijo take pene. Drugič sem se spomnil vsega trpljenja, ki sem ga prestal vse žive dni, razveselil sem se in nasmejal, da je prišel čas, ko se mi bo spremenilo trnje v rožice in trpljenje v večno veselje. Tretjič sem se zmisлил na smrt in se nasmejal, da se ljudje toliko bojé smrti, ki ni drugega kakor božji angel, ki nas izpelje iz doline solz tje gori v hišo večnega veselja.«

Resnično je: Smrti se ne boji, kdor v milosti božji živi.
Amen.

L. Škufca.

2. Ples.

Ko je Jezus videl piskache in šumečo množico, je rekel: Odstopite!

Mat. 9, 23.

Predno sem se začel pripravljati za današnji govor, sem opravil sv. mašo v ta namen, da bi besede, katere bomo danes slišali, prodrle z božjo pomočjo v vaša srca; pa tudi zato, ker se hočem lotiti reči, o kateri ima marsikdo napačne misli in svoje predsodke, in to celo velikrat sicer pametni in verni kristijani: zato torej, ker vem, da mi je v pridigi današnji plavati proti vodi, zato se mi je zdelo potrebno, da pri sv. maši pokličem sv. Duha

na pomoč, da vam morem podati čisti nauk sv. katoliške cerkve tako, kakor so se o tej reči izrekli sveti in učeni možje, pred vsem Duh božji — v sv. pismu.

Govoril bom pa — o plesu.

Ne bom pa toliko sam govoril, ampak povedal bom izreke drugih veljavnih mož. In zato sem nalašč pogledal še enkrat, kaj piše o plesih sv. Frančišek Saleški, kaj piše o tem škof sv. Alfonz Ligvori, kaj piše o plesih škof sv. Karol Boromej, kaj piše o plesih pobožni slovenski škof Slomšek, kaj pišejo o plesih prevzorni kardinal Jakob Missia: ti učeni možje, škofje, katerih nekateri so svetniki, ti naj govoré namesto mene.

In iz njihovih spisov in iz vsakdanje skušnje postavim semkaj nauk, katerega hočem s pomočjo sv. Duha zagovarjati, pojasniti in razložiti, da spoznate vsi poslušalci, razsvitljeni po milosti božji, kako nevaren in velik zadržek so dostikrat plesi za naše zveličanje.

Ta nauk se glasi:

a) Plesi, h kakoršnim se mladina različnega spola zbira o Gospodovih dnevih, bodi si po gostilnah ali družih hišah, v prvi vrsti zelo onečastujejo nedelje in praznike.

b) Taki plesi so jama različnih telesnih nesreč in uničujejo časni blagar vsacega kraja.

c) Taki plesi — so široka cesta, na kateri zgubi mladina vso pobožnost, kaj hitro zabrede v greh, in nazadnje pride v pekel.

Predno govorim dalje, moram povedati, da ples sam na sebi še ni pregrešen, vendar pa je večinoma nevarna priložnost k grehu. Tudi na sicer dostojnih plesih, na ženitovanju, ali kjer so starejši in modrejši ljudje zbrani, ta nevarnost ni izključena. V dejanju se morda res nič slabega ne zgodi, v mislih in željah pa se lahko greši vkljub temu, da so tvoj oče ali tvoja mati zraven, tvoj mož ali tvoja žena zraven: v srce nikomur ne vidiš, priložnosti za hude misli pa je dovolj. Zato pravi sv. Frančišek Saleški v pismu neki gospe, da so plesi kakor gobe. Najboljše gobe niso veliko vredne. Če pa že moraš gobe jesti, skrbi, da bodo dobro pripravljene. Če se ne moreš kakemu plesu izogniti, skrbi, da prav pripravljena na ples prideš: to se pravi, z dobrim namenom, — in vedi se ponižno in dostojno. Gobe jej le malokedaj, in nikoli ne veliko, zakaj, če so še tako dobro narejene, ti bodo

škodovale, ako se jih zelo naješ. Ravno taka velja plesalcem. Krščanska duša! pleši malo in le malokedaj, drugače postaneš strastna plesalka. Tako je pisal ta sv. škof neki gospe, ki je na dvoru živela, kjer se ta oseba raznim veselicam ni mogla izogniti. Komu drugemu bi gotovo pisal kaj drugače. Vendar posnamejo iz teh besedi lahko vsi tisti, ki se kakega dostojnega plesa res izogniti ne morejo, ta-le nauk: plesati smejo malo in malokedaj in vselej z dobrim namenom. Velja pa nauk posebno za zakonske. Ples je kakor igra. Lahko rečemo, ples in igra sta si brat in sestra. Tudi igrati samo na sebi ni pregrešno — ali če se vpraša: kdo igra, kje igra, kedaj igra, kako igra, kako visoko igra — — — pa lahko vidimo, koliko hudega igra napravlja in kako pregrešna je igra v takih slučajih. Ravno taka je s plesom, in še mnogo huje. Zato je najbolj varno: če le moreš, nikar ne pleši!

Posebno pa so plesi med odraščeno mladino, ako se pogosto ponavljajo v kakem kraju, veliko hudo in veliko zlo.

I. S takimi plesi se Gospodovim dnevom dela velika nečast.

Božja zapoved pravi: posvečuj praznik! Posvečuj cel praznik, od jutra do večera, od polnoči do polnoči. Ni dovolj, da greš samo k sv. maši. Znano pa je, kako se na plesiščih godi. Komaj je dopoludanja služba božja končana, že se oglase škripači, in po vasi se oglasi hrum in šum, ki glasno oznanuje, da se hoče nedeljo — sveti Gospodov dan — ne Bogu, ampak hudobnemu duhu posvetiti. Znano je, da se takim plesalcem in plesalkam ne ljubi popoldne v cerkev iti; znano je, koliko nerodnosti in greha se na takih plesiščih zgodi — govorili bomo še takoj o tem. — Večji če je praznik, raje se pleše; kjer ima Bog svojo cerkev, tam hoče še hudobni duh imeti svojo kapelico. Kaj menite, da se to pravi Boga ob nedeljah častiti? Kaj menite, da to vabi blagoslov božji v kako vas, v kako župnijo, če se v njej veliko pleše? —

Britko se o tem pritožujejo prevzorni kardinal v nekem pastirskem pismu (l. 1892): Dopoludne molite v cerkvi, popoldne se prepirate in kregate v gostilni; dopoludne častite Boga in svetnike, popoldne z grehom žalite Boga in svetnike; dopoludne poslušate v cerkvi besedo božjo, popoldne, zvečer in po noči govorite besede, ki duše morijo — —; dopoludne molite, »daj nam danes naš vsakdanji kruh« — popoldne zapravljate, kar ste

prislužili v tednu . . . Ako bote Gospodove dneve tako posvečevali, prinesli bodo prokletstvo božje, in ne blagoslov božji nad vas . . . Bog je rekel Izraelcem: *Spolnujte moje sobote!* — In v plačilo je njim obljubil mnogo dobrot in darov. *Ako jih pa ne bote spolnovali,* — tako pravi — *naglo vas bom obiskal z uboštvom in vročino, ki vam bo oči končala in život posušila itd.* — *Zastonj bo vaše delo; zemlja ne bo rodila zelišča, in drevje ne bo dajalo sadja . . .* III. Moj. 26.

II. Gospod sam je torej zažugal mnogo nesreč, ako se njegovi dnevi ne bodo posvečevali. Gotovo pa se nedelje ne neočastujejo kmalu bolj, kakor ravno s plesi.

Pa tudi drugače plesi napravijo veliko hudega.

1. Koliko mladih ljudi si na plesiščih priplesše prezgodnji grob. Bral sem pred leti, da je nekje neka plesalka na Novega leta dan dejala: le še! — le še! O sv. treh kraljih je na párah ležala. Ako vprašaš, kdaj se pleše? zvedel boš, da največ po noči; Bog je pa noč vstvaril za počitek, ne za norije. Po noči se plesalci potijo, se prehladijo, naglo napijejo — in pokvarijo. Srce jim klopoče, kakor bi hotelo prsi razbiti, in goni kri po žilah, kakor burja valove. Kri se skali, večkrat celo razlije. Kdo more povedati število nesrečnih mladeničev, ki so začeli zdravi plesariti, bolni nehali in mladi pomrli? Ali se ne pravi to samega sebe ubijati in zoper peto božjo zapoved grešiti? (Slomšek.)

2. Nadalje: Kolikrat pri plesih nastanejo pretepi in poboji. Vsak teden beremo, kako so se tukaj ali tam fantje stepili, ali celo njih več pobili, zaklali, da je groza slišati. Kdo je teh pobojev največ kriv? — *Ženska in nesrečni ples sta to naredila!*

3. Nadalje: Naredite enkrat račun, koliko se na takih plesih po nepotrebnem denarja izmeče — po desetakah se šteje za godce in drugače koliko se zapravi.

4. Nadalje: Kdo ima od plesa dobiček — časní dobiček mislimo? Gostilničar, ki plese napravlja? Menimo, da bo ta dobiček — ki je Judeževim grošem podoben — jako majhen. In če bi bil še tako velik, teka ne bo imel, blagoslova ne bo prinesel v hišo; kjer se veliko pleše, se kmalu zapleše.

Neki mlad gospodar bi se rad ženil, in da bi se lažje bogato oženil, je napravil gostilno. In res je šel enkrat snubit k precej veljavnemu možaku njegovo hčer. Oče pride z dekletom na ogléde. Bil je ravno nek dan po prazniku. Možu se je čudno zdelo,

da je pod v hiši tako zdrsan. To mu ni bilo všeč. Ko izve, da se je prej ta dan v hiši res plesalo, se takoj obrne in pravi: »Sva že opravila; v hišo, kjer se pleše, pa jaz dekleta ne dam«. In je odšel.

Že marsikako gostilno sem videl, da se je dosti v njej plesalo, pa vsaka je prišla na nič.

5. Nadalje pravijo: Ima od plesov soseska dobiček, ker se mora dovoljenje kupiti. S takim denarjem si bo soseska malo pomagala. Farani, kolikor več bote plesali, toliko slabeje bo za vas. To je povsod tako, in tudi pri vas bo: smete mi verjeti!

Pa vendar kdo ima od takih plesov dobiček? — — Nismo čisto prav povedali — pač eden ga ima, kdo ga ima? Satan ga ima, ta ima na plesih svoje žetev, obilno, bogato žetev.

III. Če prav po pameti premisliš, kako se godi na plesih, spoznal boš sam, da se v sredi med plesalci vrti peklenski sovražnik, dokler milo joka angel varuh svete nedolžnosti; zakaj nedolžnost na plesu umira, in umrje po poti domov, godci jej mrtvaško pesem godejo — tako uči škof Slomšek.

Sv. Efrem vpraša: »Kdo je kristijane plesati učil? Sv. Peter ne, sv. Janez tudi ne, ne kak drug apostol, ampak sama kača peklenska s svojim zvijanjem. Ples oslepi moške, pogubi ženske, zatare nedolžnost; nad njim angeli žalujejo, hudiči se ga pa veselje«.

Sv. Bazilij vpraša na prižnici: »Koga hočem prej objokovati, ali dekleta, ki po plesih hodijo, ali žene? Oboje so vredne naših solza; dekleta zgubé sramožljivost, žené se uče prelomiti zakonsko zvestobo in če se tudi to ravno vselej ne zgodi, se vendar pohujšajo.«

Sv. pismo pravi: *Ne imej družbe s plesalko, da se ne pogubiš.* Sir. 9, 4.

Sv. Karol Boromej — škof — je zapovedal duhovnom, da morajo večkrat zoper plese pridigati, in sam je celo spisal bukvice o nevarnostih plesa.

Zakaj so pa ti možje, ti svetniki, tako ostro zoper ples pisali in govorili? Ali so plesi res tako nevarni? Da, res so tako nevarni! Videli smo prej, koliko hudega naredé plesi za telo, še mnogo hujšega pa za dušo.

1. Na plesiščih zapravi mladina vsó pobožnost. Kadar začneta mlada dekle ali mladenič hoditi na plesišča, takrat zgubita kmalu vse veselje do molitve, vse veselje do cerkve, ves strah

pred grehom in pa zlahtno rožo pri mladem človeku — sveto sramožljivost. Strah božji in sramožljivost, to je tisti dvojni jez, ki mladino obvaruje pred silno povodnijo greha. Hudobni duh vé, da ta jez je treba podreti, potem bo on kaj dosegel. Posluži pa se satan v ta namen r a v n o p l e s a. Nekako boječe stopi deklica prvič na plesišče, bala se je prej prosto z moškimi občevati, ko je pa na ples začela hoditi, je postala predrzna. Kar hrepeni, kedaj bo prišla v moško družbo; zvečer domu prihaja, cerkvenih shodov in božjih potov in sejmov išče, ne sramuje se s pijanim drugim spolom na vozeh okoli se voziti, okoli hoditi, okoli postajati. In doma? Ali je še prejšnja tiha, krotka, ponižna in ubogljiva deklica? Ne ni več, nad materjo se zadira, dom ji ne diši. Lišpava je, nikoli ji dovolj obleke ni. In v cerkvi? V cerkev gre, ker mora iti, pa nje misli so drugej, ne v cerkvi. Moliti prav ne more. Velikonočna spoved ji je težko breme in poboljšati se ne misli. Spovednika se enega ne drži.

In kar smo rekli o dekletih, to velja o mladeničih po navadi še v večji meri. Da, da, satanska morišča za mlade duše so plesišča. Govori duhovnik, pridiguj, kolikor hočeš, par takih plesov ti ves sad zopet odnese po vetru. Ko tak mlad človek na ples pride, nôr je in pozabi na vse, kar so mu spovednik, in kar so mu oče rekli.

2. In kaj se vse na plesu godi? Ples je prva in najbolj nevarna priložnost za nečistost.

Plešejo mladi ljudje, plešejo brez nadzorstva, čutijo se same; plešejo med burno godbo, ki razgreva živce in kri; plešejo v vročini, in plesalci in plesalke so večkrat le lahno oblečeni; plešejo vinjeni — plešejo po noči — odhajajo po noči — zbirajo se po noči, . . . O, kako bi tukaj moglo brez greha biti? Koliko nespodobnih in nečistih misli, želja in dejanj se tukaj zgodi! Ko bi znale poti govoriti, koder so plesalci in plesalke po noči domu hodili; ko bi zvezde na nebu govorile; ko bi luna mogla povedati, kar je ona videla, ko je večkrat svoj obraz nad ponočnimi pregrehami za blede oblake skrila — — — poslušalci, ko bi vi to slišali, strmeli bi nad tem, kaj naredijo plesi. »Koliko deklic bi britkih solz ne točilo, koliko bi jih v večnem ognju ne gorelo, ko bi ne bile šle na plesišče.« Zato ni čuda, če pravi sv. Krizostom: »Ako bi toliko svetlih zvezd bilo na nebu, kakor se je že grehov zgodilo na plesu, bila bi temna noč svetlejša kakor beli dan.« In Slomšek pravi: »Ložje je, bel sneg v goreči peči ohraniti, kakor

na plesu se greha ubraniti, ki nedolžnost srca umori.« Kaj hočemo še govoriti? Še bi lahko govorili, pa ne moremo več! Gotovo je torej, da ima nad vsakim plesom hudobni duh svoje veliko veselje — nad vsakim plesom pa angeli jočejo, ker vidijo, kako se duše v greh in v pekel drviyo.

Bil je neki duhoven, ki je želel izvedeti, kaj Boga najbolj žali. In ko je molil, vidi v duhu, kako v cerkev prihrumi plesoča druhal. Pri prvem plesu so sv. razpeli na tleh noge poteptali; pri drugem rajanju so Kristusa po rokah bili; pri tretjem so mu trnjevo krono strgali z glave in zdrobili; pri četrtem so se iz Kristusovega trpljenja norčevali. Duhovnik v sveti jezi se vzdigne in plane nad plesalce. Pa njih vodja, hudobni duh sam, mu odgovori: Ti si hotel vedeti, kaj Boga najbolj žali; jaz, hudobni duh sam, ti povem, da kar si tukaj videl, Boga najbolj žali. Pri plesu se to godi. Plesalci Kristusa mučijo, vanj pljujejo, ga zaničujejo in zasmehujejo . . .

Ljuba mladina, izogibaj se torej plesov, kar je mogoče. Nikar ne hodi na ples. In vi, stariši, pomislite, koliko odgovornost si na vest nakopavate, ako svojim otrokom dovolite hoditi na plesišča! So tudi stariši, ki svoje otroke celo gonijo na plesišče. Gorje, gorje takim nespametnim in nekrščanskim starišem, pa še bolj gorje otrokom, ki imajo take stariše. Pa tudi gostilničarji, tudi godci, ki take stvari napravljajo, drugim pot kažejo, bodo dajali odgovor.

Kogar moti skušnjava, da bi plesat šel, spomni naj se, koliko ljudi njegove starosti takrat zdihuje na bolniški postelji, koliko vernih duš v vicah ravno takrat hudo trpi, koliko jih tisto uro umira — — — in on se hoče na ples podati, svojo dušo v nevarnost postaviti, satanu veselje napraviti.

Skušnjava moraš premagati, naj bo še tako mikavna. *Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa pogubo trpi.* Amen.

J. Mikš.

Štiriindvajseta nedelja po binkoštih.

Zvestoba in gorečnost v malih rečeh.

Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnu. Mat. 13, 31.

Z današnjo evangelijsko priliko o gorčičnem zrnu nas Gospod Jezus uči, da, kakor v naravi iz malih reči nastanejo velike, n. pr. iz malih semen velika zelišča in celo drevesa, iz malih studencev

velike reke, iz male iskrice velik ogenj: da se to godi tudi v verskih ter dušnih rečeh. Kako majhna je bila krščansko-katoliška cerkev ali število vernikov v začetku, o Kristusovi smrti in na binkoštno nedeljo! In zdaj razprostira sveta cerkev kakor velikansko košato drevo svoje veje čez vseh pet delov sveta, in se še vedno razširja med neverniki in pagani, in sicer toliko bolj, kolikor večja je vnemarnost in mrzlota mnogih kristijanov v naših krajih do svete krščanske vere. — Pa ne le samo z ozirom na razširjanje je sv. cerkev podobna gorčičnemu zrnu, ampak tudi z ozirom na dušno ali нравno življenje kristijanov. Lepo, krščansko, pobožno življenje ali pa tudi pregrešno, hudobno življenje se pri človeku iz malega, kakor iz gorčičnega zrna, prične in priraste ali do lepe pobožnosti in popolnosti, ali pa do strašne popačenosti in sprijenosti. Radi tega mora imeti kristijan gorečnost in skrb tudi v malih rečeh in sicer gledé dobrih del, da jih izpolnjuje, in gledé vsega pregrešnega, da se ga varuje. In ravno o tej zvestobi tudi v malih rečeh hočem danes govoriti v imenu Jezusa in Marije.

I. Bere se o nekem človeku, da je bil tako močan, da je mogel vola nesti na svojem hrbtu. Prišel je s tem, da je s prvega jemal le tele na svoje rame, in kakor je živinče rastlo na teži, tako je tudi z vsakdanjo vajo telesna moč tega človeka rastla, tako dolgo, da je zadobil poslednjič tako neverjetno moč, da je lahko nesel odrasčenega junca. — Ali je bilo prav natanko tako, kakor se bere, ali ne, na tem ravno ni nič lež-če; resnica, ki se nam hoče s tem pokazati, je ta-le: v lepem krščanskem življenju prični pri malem, in stopaj zmirom do večjega; z neprestano vajo v dobrem bodo tvoje moči vedno večje in pozneje ti bo mogoče izpolnjevati tudi najtežavnejše čednosti in dobra dela. Kakor človek na visoko goro ne more priti z eno stopinjo, tako tudi na enkrat ne more nobeden doseči najvišje stopnje popolnosti in postati svetnik; to se doseže le sčasoma, ako človek pri malem začne, in vedno dalje v dobrem stopa. Po tej poti, po kateri so stopali od malega do večjega, so dosegli svetniki svojo popolnost in svetost. Sv. Frančišek Saleški je bil od narave nagnjen zelo k jezi, pa z vednim premagovanjem samega sebe je dosegel to, da je bil eden izmed najkrotkejših ljudi. — Sv. Katarina Sen. je dosegla neizrekljivo veliko milosti, popolnosti in svetosti s tem, da je bila Bogu v malem prav zvesta.

Imela je pri svojih vsakdanjih delih vedno Boga pred očmi. Ko je delala za svojega očeta, si je mislila, da dela za svojega Zveličarja, in ko je delala za svojo mater in svoje brate, si je mislila, da streže božji Materi in svetim apostolom. Zato je vsa svoja dela opravljala s svetim in dobrim namenom in z vso natančnostjo, in za to zvestobo v malem jo je Bog obdaroval z najobilnišimi milostimi, da je dospela k prečudni popolnosti in svetosti. Taka zvestoba v malem je posebno Bogu dopadljiva; zakaj če je človek celo v malem Bogu zvest, bo toliko raje zvest v večjem. Za izvrševanje velikih reči človek nima vselej priložnosti ali moči, n. pr. da bi svoje življenje dal za sveto vero, ali da bi komu rešil življenje ali da bi dal veliko miloščine, ker nima premoženja; ali do malih reči, do malih dobrih del ima človek vsak dan veliko priložnosti, in Bog tudi take ljubeznjivo sprejema in jih obilno poplačuje. Znano vam je iz sv. evangelija, da je Bog višje cenil mali dar dveh vinarjev neke uboge ponižne vdove, kakor velike darove nečimurnih in prevzetnih farizejev. In Kristus nam zatrjuje, da celo kozarec mrzle vode, iz dobrega srca podan žejnemu, ne bo ostal brez plačila pri Bogu. Zatorej, o kristijani! vadite se v tem, da bote Bogu zvesti tudi v malem: n. pr. opravljajte vselej zvesto jutranjo in večerno molitev, darujte Bogu vsa svoja na videz še tako majhna dela, vadite se v zatajevanju in premagovanju svojih počutkov: oči, ušes, jezika, vadite se v potrpežljivosti v vsakdanjih križih in težavah. Z vsem tem bote v dobrem rastle in si služili zmerom več milosti in lepega plačila v nebesih. Posebno vadite vi, stariši! v dobrem od mladega svoje otroke n. pr. v molitvi, v pokorščini, v sramožljivosti, zvestobi itd.

II. Kakor moramo pa v tem zvesti biti, da izpolnjujemo vse dobro tudi v malih rečeh, ravno tako moramo tudi v tem goreči in zvesti biti, da se skrbno varujemo vsega hudega, naj bo na videz še tako majhno. Zakaj iz malega pregreška, če se ga človek ne varuje, morejo priti sčasoma velike pregrehe in strašna popačenost iz sprijenost, kakor to z žalostjo in s strahom vidimo nad toliko kristijani, zlasti nad mnogimi mladenci in tudi dekleti. Ne naenkrat, ampak sčasoma so postali tako strašno sprieni. Pred malo leti, ko so še hodili v šolo, posebno, ko so bili pri prvem sv. obhajilu, so bili še dobri, oh, zdaj so pa tako strašno sprieni, taki preklinjevalci, pijanci, nečistniki, ženske take nesramnice, in Bog ve kaj še vse družega? Ali so mar kar naenkrat, čez noč taki postali? O kaj še, to se je zgodilo le

sčasoma; pri malem so začeli, n. pr. kleti, žganje srkati, v slabe tovarišije zahajati, slabe, nespodobne reči poslušati, kmalu so tudi sami nespodobno govorili. Teh reči, če so tudi hodili k spovedi, se niso zadosti kesali, ne popoljšali, zato so te pregrehe kakor strupen plevel v njih srcih čedalje bolj rastle, se močno ukoreninile in postale velike pregrehe in pregrešne navade, zato so zdaj tako veliki trdovratni grešniki, žalost in sramota starišev in cele fare.

Oh, da človek, kristijan tako daleč ne pride, mora se skrbno varovati vsakega najmanjšega greha. Zakaj le ena reč je na svetu, pravi sv. Janez Kriz., katere se moramo najbolj bati, in to je greh, kakoršen si bodi; to je pravo in edino hudo, druge hude reči so le malenkosti. Odpustljivi greh, n. pr. majhna kletvina, majhna laž, majhna tatvina, je v primeri s smrtnim grehom sicer majhno, vendar pri vsem tem veliko hudo, tako z ozirom na Boga, kakor tudi z ozirom na nas same.

a) Tudi z majhnim grehom razžalimo neskončno svetega in dobrotljivega Boga, ki smo ga dolžni čez vse ljubiti; zato je že majhen greh neskončno veliko hudo, večje kakor vse druge hude reči na svetu. Tako veliko hudo je majhen greh, n. pr. majhna laž, majhna tatvina, da, ko bi to tudi mogoče bilo, pravi sv. Viljem, bi se z majhnim grehom vendar ne smele duše iz vic in iz pekla rešiti. Bog je naš najboljši Oče in največi dobrotnik, zato se moramo bati najmanjšega razžaljenja božjega, ako hočemo biti dobri božji otroci in hvaležni za toliko božjih dobrot. Da je majhen greh neskončno veliko hudo, spoznamo lahko iz kazni, s katerimi je Bog majhne grehe že na tem svetu večkrat kaznoval, in jih kaznuje še zdaj tam v vicah. Mislimo le na Lotovo ženo, na Mojzesa, na Davidovo štetje ljudstva, na Caharija itd. Oh, kako strašno pa še le pravični Bog kaznuje duše v vicah tudi zavoljo majhnih in najmanjših grehov! Vsi cerkveni učenci učijo enoglasno, da trpljenje, ki ga morajo duše v vicah tudi zavoljo majhnih grehov prestajati, je tako strašno in veliko, da se z nobenim trpljenjem in mukami tega sveta ne morejo primerjati. Tako strašno Bog sovraži in kaznuje celo majhne grehe!

b) Majhni ali odpustljivi greh je pa tudi veliko hudo z ozirom na nas. Res, da nas odpustljivi greh ne loči popolnoma od Boga, ali naša ljubezen do Boga omrzne, posvečujoča milost božja se zmanjša, duša se omadežuje in ne dobiva več toliko pomoči od zgorej, od Boga. Kar pa je najhuje pri malem grehu,

je to, da človek pri tem ne ostane, ampak pade v velike, smrtne grehe. Majhna nezvestoba in tatvina pripelje lahko do velike tatvine in celo na vislice. Majhna kletvina pelje do velike, majhna nečimurnost v obleki, majhno privoljenje v nečiste misli, majhna prostost v pogledih, v poslušanju, v govorjenju, le ono govorjenje po noči z drugim spolom pripelje lahko v velike, ostudne pregrehe. Le enkrat naj gré poprej dober mladenič v slabe tovarišije, in kmalu bo razuzdan ponočnjak. Le malokrat naj ponudijo nespametni stariši otrokom kupico žganja, kmalu bodo naredili iz njih pijance. Zakaj peklenski duh je že zadovoljen, če človeka le za en las dobi v oblast, kmalu naredi iz tega vrv, s katero ga potegne v pekel. Če človeka tako daleč pripravi, da prostovoljno dela majhne grehe, ga bo zapeljal kmalu v velike grehe, v hude pregrešne navade, in to je vrv, s katero potegne posledujč človeka v pekel.

Oh, da ne bomo mi tako nesrečni, varujmo se vsacega, tudi majhnega prostovoljnega greha, n. pr. tudi majhne kletvine, majhne nezvestobe in tatvine, majhne nezmernosti v pijachi, majhnih laži, vsake najmanjše nespodobne besede ali radovednega pogleda, ali nepotrebnega občevanja z drugim spolom; zakaj vsak majhen greh, majhna strast je izprva podobna gorčičnemu zrnu, in postane lahko velika pregreha in pregrešna navada. Sam Jezus pravi: *kdor je v malem krivičen, je tudi v večjem krivičen.* (Luk. 16, 10.) Čujmo nad svojimi počutki: očmi, ušesi, jezikom. — Prosimo Boga, Mater božjo in svojega angela variha za pomoč zoper majhne grehe, in če smo katerega storili, obžalujmo ga prav iz srca. — Z ravno tako skrbjo, kakor se moramo varovati malih grehov, prizadevajmo si pa tudi za vsa dobra dela in lepe čednosti v malih rečeh, da bo nam kdaj mogel reči božji Sodnik: *Blagor tebi, dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, boš čez veliko postavljen, pojdi v veselje svojega Gospoda.* Amen.

J. Kerčon.

Poslednja nedelja po binkoštih.

I. Konec sveta.

Nebo in zemlja bota prešla.
Mat. 24, 35.

Lansko leto je bilo veliko besedi in strahu, — da bo konec sveta; 13. november je bil odločen za oni osodepolni dan, ob katerem se je imel svet razrušiti, toda minul je brez ropota. Nekateri domišljavi preroki niso bili zadovoljni s tem, da se njih prerokovanja niso izpolnila, zato so si pa hoteli pomagati s tem, da so si prevzeli še naslednje dni, češ 14., 15. in 16. bo pa še hujše, in ker le ni bilo, potem so svoje napovedi o tem groznem dnevu preložili na prihodnji čas. Marsikdo bi si pri tem lahko mislil, zakaj se menijo ljudje za take neumnosti, češ, kolikokrat so že napovedovali konec sveta, pa še vedno stoji, sedaj pa ne verujem nikomur nič. Po eni strani ima prav, kdor tako misli, zakaj Bog si pač ne bo pustil takim modrijanom pod roke segati, ker je sam z nezmotljivo božjo besedo zagotavljal, da o tem dnevu, kedaj pride, ne vé nihče, tudi Sin človekov in angeli ne; po drugi strani pa vendar ne smemo misliti, da tega dneva sploh nikdar ne bo. Božja beseda je, s katero je kakor pribito, da bo enkrat konec zemlje, konec vsega vidnega sveta, sploh vseh zemeljskih teles, solnca, lune, zvezd in vse zemlje. Danes pravi sv. evangelij: *nebo in zemlja bota prešla!* Torej je in ostane resnica, da bota sedanja nebo in zemlja imela svoj konec, ker je Bog sam tako rekel. Pač res, da je veliko ljudi, ki imajo prav napačne pojme o tej zadevi, zato sem se vam namenil tudi jaz danes, ko imamo poslednjo nedeljo v letu, in ko sv. evangelij sam govori o koncu sveta, povedati in razložiti, kaj nam je gledé konca sveta razodetega od vsegavednega Boga, ali kaj nas o tem uči sv. vera. Tega se imamo trdno in zaupljivo držati. Odgovoriti vam hočem na tri vprašanja, in sicer a) ali je svet sploh razrušljiv? b) ali bo res konec vsega? in c) kako — in pa kedaj?

1. Naj odgovorim na prvo vprašanje: ali je mogoče, da bosta nebo in zemlja imela svoj konec? So ljudje, ki mislijo, da ni mogoče, da bi se zemlja s svojimi tisočletnimi, ogromnimi hribi, ali vesoljni svet s svojimi neizmernimi telesi kedaj mogla razpršiti v nič. Toda že naša pamet nas uči nasprotnega. Mi vidimo s svojimi očmi, kako se dostikrat izgubé največje vasi in mesta, da ni

sledu na zemlji za njimi. Tu ni treba misliti na svetopisemska znana mesta, katerih ni več, kakor na Sodomo, Gomoro, Babilon, Ninive, Jeruzalem itd., ali kakor nam jih svetna zgodovina imenuje n. pr. Pompej, Herkulan in druge. Tudi v sedanjih časih slišimo in beremo, in je do istine izpričano, da cela mesta, kraji, dežele izginejo v morju, ali se pogreznejo, da ni sledu za njimi; kako bi torej smeli in mogli Bogu, ki je vse naredil iz nič, odrekati moč, da bi zopet vsega, kar je, ne mogel s samo besedo ali migljejem razpršiti v nič? Vsaj nam vendar pamet pravi, da je pokončati, podreti veliko lažje, kakor pa pozidati, postaviti! Nam, ki verujemo, da je Bog vse ustvaril iz nič, z samo besedo, je toliko lažje verovati, da Bog more zopet vse ravno tako vničiti. Le malo potresa, ognja, povodnji je treba in pokončana so mesta, vasi, ljudje in živina! Glejte, vse take naravne sile nam izpričujejo in potrjujejo resnico, katero je izrekel sv. evangelist Matevž: *Kmalu po stiski tistih dni, pa bo solnce otemnelo, in luna ne bo dala svoje svetlobe, in zvezde bodo padale iz neba, in nebeške moči se bodo gibale.* — Mislim, da mi ni treba tega več dokazovati, da je svet in zemlja, in vse, kar je vstvarjenega, zares razrušljivo; da je mogoče, da bo vse kedaj nehalo takošno biti, kakoršno je sedaj.

2. Preidimo torej rajše na drugo vprašanje: ali bo res kedaj konec vsega sedanjega sveta in zemlje? Ali je to res volja božja? — Ti misliš, čudno, da bi Bog hotel vse pokončati, kar je sam prostovoljno in v svojo zadovoljnost storil, zlasti, ker je sam rekel po stvarjenju, ko je pregledal svoja dela: *da so prav dobra.* Pač res je ta misel nekako pametna; toda pomniti je treba, da je greh vse izpremenil. Sodba po grehu se je glasila drugače; namreč: smrt, konec vsemu, človeku, in kar je ž njim v zvezi, torej tudi zemlji in vesoljnemu svetu. Kakor se sedaj človek ne more odtegniti tej sodbi, če je tudi gospod nad vso stvarjo, toliko manj še stvar sama, ki je pod njegovo oblastjo; vse mora v prah in pepel, vse ima nad seboj svojo obsodbo, svoje prekletstvo, vse mora imeti svoj konec! To misel, da bo kedaj konec sveta, najdemo že tudi pri najstarejših, najsurovejših in nevednejših ljudeh, torej je morala biti že precej prvim ljudem razodeta. — Vendar se pa konec sveta in vsega stvarjenja ne sme misliti v tem pomenu, kakor da bi vse nehalo tako, kakor je bilo pred stvarjenjem, ko nič ni bilo; temveč razodenje božje nam pove, da jedro ali snovi sveta in zemlje ne bodo izginile v zgolj nič, temveč le

podoba sveta in zemlje se bo izpremenila v drugo; snov torej, iz katere obstojita zemlja in svet, ne bo izginila v popolni nič. Tako primeroma se ima to zgoditi, kakor se zgodi pri lončarju, kadar razbije posodo, pa črepinje ostanejo. Ta misel se popolnoma ujema s tem, kar piše veliki videc in prerok sv. Janez v skrivnem razodenju (21, 1), rekoč: *Videl sem novo nebo in novo zemljo; zakaj ker prvo nebo in prva zemlja je prešla, in morja ni več!* — In sv. Pavel ravno tako uči, da bo *podoba te zemlje prešla* (I. Kor. 7.), ter pravi, da bodo vse stvari dobile nek nov obraz! Iz vsega tega se vidi, da bodo po razrušitvi sedanjega sveta in zemlje vse stvari dobile nek nov in lepši obraz, kakor ga imajo sedaj, ker bo zemlji odvzeto vse prekletstvo, katero je na njej zavoljo greha, in pod katerim sedaj je čí in zdihuje po rešenju! Tako nekako se bo godilo z zemljo in svetom, kakor s človeškim telesom. V prah mora, pa bo zopet oživelo in vstalo, duhovno in častitljivo, kakor bo večno ostalo! Če se torej govori o pokončevanju sveta, je to umeti v tem pomenu, da ne bo vse izginilo v goli nič, temveč, da se bo spremenilo v novo, lepšo, popolnejšo zunanjo podobo, kateri bo vtisnjen pečat nespremenljivosti — večnosti! Pa kako, na kak način in kedaj se ima to zgoditi, to bo moj odgovor na tretje vprašanje!

3. Ako hočemo pokončati kako stvar, imamo zato dosti sredstev ali pomočkov. Kar se pa tiče pokončanja in vničenja sveta, bo to storil ogenj, kakor nam to pové božje razodenje, in sicer v zvezi z drugimi elementi: z vodo in potresom. To nam tudi potrjuje naša pamet. V vseh stvareh najdemo največ ognjenih sil. Ogenj je v kamenju skrit, ogenj tičí v železu; ogenj je še celo v lesu; če se drgne les ob les, nastanejo iskre in ogenj; — sploh povsod je veliko ognjene elektrike. Pa vsaj tudi ni boljšega pokončevalnega in razkrojivnega elementa, kakor je ogenj. V ognju se vse raztopi, prenaredi, izpopolni. Ni je stvari na svetu, katere bi ogenj ne predruščil, torej je popolnoma verjetno, da se bo tudi neskočno modri Bog pri prestvarjenju svetá poslužil takega sredstva, ter dal svetu novo lice po ognju. Kar nas pa pamet uči, to nam potrdi sv. pismo. Sv. Peter piše v drugem listu (2. Pet. 3, 10): *Prišel bo dan Gospodov kakor tat, ob katerem bo nebo z velikim pokanjem (hruščenjem) prešlo, elementi se bodo od vročine raztopili, in zemlja in stvari, ki so na nji, bodo zgo-rele.* Prerok Malahija pa pravi (4, 1): *Dan pride zakurjen, kakor peč, in vsi prevzelni, in vsi, ki hudobijo delajo, bodo strnišče; in*

prihodnji dan jih bo zažgal, in jim ne bo pustil ne korenine, ne odrasleka. In sv. Janez v skrivnem razodenju (8, 5) govori: Na zemlji bo gromenje, in bliski, in velik potres; odprlo se bo žrelo brezdna, in vzdignil se bo iz žrela dim kakor dim velike peči, in olemnelo bo solnce in zrak od dima iz žrela! — V tem ognju bo torej vse pokončano, kar sta storili umetnija in obrtnija človeška, ali kar so sadeži spravili na dan! Take misli o koncu sveta so imeli že tudi stari paganski in kristjanski pesniki in misleči ljudje! Pa kedaj se ima to zgoditi, katero uro, kateri dan, katero leto? Na to kratek odgovor, kakor ga je Kristus sam dal (Mark. 13, 32): Tistega dneva in ure pa nihče ne vé, tudi angeli nebeški, in Sin človekov ne, temveč sam Oče!

Slisali ste torej, kaj moremo vedeti o koncu sveta. Svet bo sedanje lice gotovo izpremenil prej ali pozneje, kakor izpričuje danes sv. evangelij: nebo in zemlja bota prešla; nekaj pa se ne bo izpremenilo nikdar, temveč bo na večno ostalo; to so tvoja dobra dela, ki so bila storjena v veri in v ljubezni do Boga! Amen.

A. Šimenec.

2. S kom nas bo Kristus pri sodbi primerjal.

In bodo videli Sinu človekovega priti
v oblakih neba z veliko močjo in veli-
častvom. Mat. 21, 30.

Slisali smo ravnokar iz sv. evangelija Jezusovo prerokovanje o strašnem sodnjem dnevu. In tako vemo prav za gotovo, da bo razen posebne sodbe precej po smrti vsakterega človeka tudi na koncu sveta še vesoljna ali poslednja sodba čez vse ljudi. Ne bom govoril danes obširno, zakaj bo na koncu sveta še vesoljna ali poslednja sodba, namreč zato: da se Kristusu povrne čast, katero so mu ljudje na svetu tako po krivici jemali; dalje zato, da bodo dobra dela pravičnih razodeta vsem ljudem in bodo dobri očitno kot taki spoznani, in tudi zato, da bodo skriti hudobneži in hinavci razodeti vsemu svetu in očitno osramoteni. O vsem tem tedaj ne bom nadalje govoril, ampak o nekem drugem vzroku poslednje sodbe hočem govoriti danes, in ta vzrok nam mora iti še vse bolj k srcu.

Mi ljudje se zdaj v življenju kaj radi opravičujemo s tem, da se primerjamo z drugimi. Imamo se morda za dobre, ali vsaj

za manj slabe, če se z veliko drugimi primerjamo: saj tak ali pa taka vender le še nisem, kakor je ta ali una, si misli marsikateri in marsikatera, in mislita, da sta v primeri z drugimi še precej dobra. Ali pri poslednji sodbi, preljubi! bo tudi Kristus nas neizrečeno mnogo ljudem primerjal, ali ravno zavoljo tega se bomo mogli toliko manj izgovarjati, marveč se bomo morali spoznati za toliko slabejše. Kristus nas bo 1.) primerjal velikemu številu paganov, ki niso nikoli nič slišali o pravem Bogu in o Kristusu, pa niso tako pregrešno živeli, kot marsikateri kristjani; in 2.) nas bo primerjal tudi velikemu številu kristjanov, ki so tudi med svetom živeli, pa so bili bolj pobožni kot mi.

I. Kristus nas bo pri poslednji sodbi primerjal velikemu številu paganov, ki niso nič slišali o pravem Bogu in o Kristusu in torej tudi niso prejeli toliko milosti od Boga, kakor so jih prejeli kristjani v krščansko-katoliški veri, in vendar so marsikateri neverniki in pagani manj pregrešno in hudobno živeli, kot marsikateri kristjani. Jaz rečem: Brez Kristusa in brez krščanske vere so bili marsikateri pagani manj pregrešni in manj hudobni, kot marsikateri kristjani; kako dobri in pobožni in kako veliki svetniki bi bili postali le-ti ubogi pagani, ko bi bila njim luč svete vere tako lepo svetila, kakor nam sveti! Zato je rekel Kristus: *Gorjé tebi, Korozain! gorjé tebi Betsajda! Zakaj, ko bi se bili v Tiru in Sidonu (v teh dveh paganskih mestih) godili čudeži, ki so se godili pri vas, bi se bili zdavnej v ostrem oblačilu in v pepelu pokorili. Pa vam tudi povem: Tiru in Sidonu bo lažej sodnji dan, kakor vam.* (Mat. 11, 21, 22.) Zato tudi jaz lahko rečem: Ko bi bili marsikateri paganski kraji toliko pridig in naukov slišali in imeli toliko lepih priložnosti in pobožnosti k dobremu, kolikor jih imajo kristjani v naših krajih, ko bi bili imeli tako bližnja in lepa pota v cerkev, bi bili pač drugače vse to v dobro obračali, bi se bili vse bolj hudega varovali, kakor se marsikateri kristjani v naših krajih varujejo. Koliko paganov bi se brez dvoma spreobrnilo, in bi postali celo svetniki, kar nam pričujejo misijonarji, ki nam pripovedujejo, s koliko pripravnostjo marsikateri pagani sprejemajo krščansko vero, s koliko gorečnostjo in pobožnostjo služijo novospreobrnjeni Bogu! Koliko bi jih bilo izmed paganov svetnikov, ko bi imeli toliko cerkva, toliko svetih maš, toliko pridig in naukov, kot jih je pri nas!

In vender pri vsem tem, dasiravno pagani nimajo toliko lepih priložnosti k dobremu, pri vsem tem se pri paganih morda ne najde toliko in taci grešnikov, kot med kristjani. Koliko je paganov, ki so morda manj opravljeni in obrekljivi, manj čistilakomni, manj sovražni in krivični in manj goljufni, manjši nečistniki in prešestniki kot marsikateri kristjani; pri paganih ni toliko in taci pijancev, ne ubijalcev, kakor jih je med kristjani. Bere se v popisovanju popotovanja naše cesarske barke »Novare« okoli zemlje, da so popotniki pri tej priložnosti obiskovali veliko paganskih in divjih narodov. In tako se je zgodilo, da so ti popotniki z barko prišli k nekim posebno divjaškim ljudem. Po dolgem pomenjkanju so vprašali naši popotniki divjake, rekoč: »Kako pa, ali je pri vas tudi kaj slabih ljudi in hudodelnikov?« Divjaki odgovorijo: »Pri nas ni nič hudodelnikov, ali pri vas mora biti veliko slabih ljudi, ker imate tako strašno orožje«, in so kazali na velike kanone, ki so bili na barki. Ali nam ne potrjuje tudi to, da so marsikateri pagani, ki še niso nič slišali o Kristusu, manj hudobni, kakor marsikateri kristjani? In če bi le ti ubogi pagani kaj slišali o Kristusu in bi bili krščeni, bi marsikateri izmed njih bili prav dobri kristjani in celo svetniki. Zato rečem: marsikaterim paganskim mestom in vasem in krajem se bo na sodnji dan bolje godilo, kot marsikaterim kristjanom.

Ali pa hočete še drugih spričevanj iz sv. pisma, da so včasih pagani boljši kot kristjani in se dajo prej spreobrniti kot kristjani? Kristus govori pri sv. Matevžu evangelistu, rekoč: *Možje Ninivljani bodo vstali ob sodbi s tem rodom, in ga bodo obsodili, ker so pokoro delali na oznanovanje Jonovo.* (Mat. 12, 41.) Prerok Jona je namreč oznanoval mestu Ninive, rekoč: *Še štirideset dni, in Ninive bodo pokončane, ako se namreč ne spreobrnejo in ne delajo pokore.* Ali Ninivljani so se spreobrnili in delali pokoro od kralja do zadnjega podložnika, in mesto Ninive ni bilo pokončano. Oh, kolikrat se pa pri nas pokora oznanuje, vsako leto se na današnjo in prvo adventno nedeljo bere strašni evangelij o sodnjem dnevu, ko nam ne prerok Jona, ampak sam Kristus prav za gotovo prerokuje, kako bo tega sveta konec. Kolikrat se kristjanom oznanuje: *Čujte, ker ne veste ne ure ne dneva smrti.* Ne v štiridesetih dneh, ampak v štirih dneh, v štirih urah je lahko življenja konec; in koliko jih je grešnikov, vprašam, da bi si to kaj k srcu vzeli in se poboljšali, kot nekdaš Ninivljani na Jonovo oznanovanje? Ne da bi se poboljšali, marveč jezijo se nad duhovnikom,

če se čutijo v kateri pridigi kaj prizadete. Kolikrat so bili marsikateri stariši opominjani, da naj bolj skrbno pošiljajo svoje otroke v šolo, da naj gledajo na njih obnašanje, da naj nikar ne trpijo, da bi se zapeljivci zbirali v njih hišah, pa zastonj je to opominovanje pri nekaterih stariših. Kolikrat so bili nekateri grešniki ljubeznivo opominjevani in prošeni na prižnici ali v spovednici, da naj dajo temu ali onemu grehu slovó, pa zastonj. Zato bodo možje Ninivljani ob sodbi vstali in bodo take ob sodili!

Ne jaz, ampak Kristus sam je izrekel te besede, On večna resnica je, ki je izrekel te besede; in kdo more bolj vedeti, kako se bo godilo na sodnji dan, kot sam Kristus? On sam je tudi rekel: *Vam povem, da bom Sodomljanom na sodnji dan ložje, kakor temu mestu, t. j. takim mestom, in krajem, ki zametujejo božjo besedo.* (Luk. 10, 12.)

V Sodomi ni bilo nič učenja po šolah, nič pridig in naukov po cerkvah, ne toliko lepih zgledov poštenih mladeničev in deklet, kot jih imate pri nas. Ako se pri kristjanih pri vsem tem najde več hudobnih in nesramnih zapeljivcev, več nesramnih, zapeljanih žensk, ali se ne bo po pravici Sodomljanom boljše godilo na sodnji dan, kot marsikaterim nesramnežem med kristjani?

II. Kristus nas bo sodnji dan pa tudi primerjal velikemu številu vernih kristjanov, ki so med svetom živeli, in morda niso toliko milosti prejeli, kot mi, in so bili vendar veliko pobožnejši. Oh, preljubi, videli bomo na sodnji dan čiste duše, ki so se v enem, ali v dveh ali treh tednih tako malo pregrešile, da jim niti sv. odveze ni bilo treba podeliti. Ranjki misijonar Pirc so povedali, da, ko so enkrat v Ameriki spovedali vso župnijo, niso dobili nobenega smrtnega greha. Videli bomo pobožne duše, ki so v sredi posvetnih skrbi vendar le zvesto Bogu služili (n. pr. sv. Leopold). Videli bomo od sveta odločene duše, katerim je bil Bog dal obilno bogastva in premoženja, pa so svoje srce imeli od vsega tega odločeno, sami zase le malo potrebovali, drugo pa obilno ubogim delili, kot n. pr. sv. Elizabeta. Videli bomo srčne in potrpežljive duše, ki so bile od domačih in od drugih ljudi zavoljo Kristusa zaničevane in preganjane, in so zavoljo Boga vse to voljno prestale. Videli bomo spokornike n. pr. sv. Alojzija, ki nikdar niso Boga zelo razžalili, in se niso hoteli drago oblačiti in so skrivaj nosili spo-

korna oblačila. Oh, bodimo kdorkoli hočemo, le ti bodo naši sodniki, tem nas bo Kristus primerjal na dan sodbe. Ali bomo takrat imeli še tiste prazne izgovore: »Nisem imel časa, Bogu služiti; sem imel preveč časnih skrbi«; — »sem bil še premlad in sem čakal na starost«; — »me je bilo sram bolj pobožno živeti«; — »slabi zgledi so me seboj potegovali«; — »sem bil preveč nagel« i t. d. In kaj nam bo Kristus na vse odgovoril? Pokazal nam bo neizmerno število svojih zvestih služabnikov, ki so bili v enakem stanu kot mi, ki so imeli ravno taka in še hujša nagnenja kot mi, ki so imeli manj milosti in priložnosti k dobremu, kot mi, in so svetniki postali. Če so le-ti premogli, zakaj pa vi ne?

Oh, preljubi! da ne bo takrat na dan sodbe naša žalost prepozna, obžalujmo raji zdaj vse svoje grehe; popravljajmo, kar nam je treba popraviti; ne zamujajmo dobrih del; čas hitro teče naprej, — vsak dan — vsako uro smo bližje smrti in sodbe. *Delajte, nam kliče Kristus, dokler je dan, dokler imate čas, pride noč, t. j. smrt in sodba, ko ne bo mogoče več delati.* (Prilika o desetih devicah.) Zato kliče Kristus: *Čujte, ker ne veste ne ure, ne dneva, v katerem vas bo poklical Kristus k sodbi.* Amen.

J. Kerčon.

Priložnostni govori.

Duhovno prenovljenje.

(Priložnostni govor v slovo Marijinim božjepotnikom.)

Blagor jim, ki ohranijo moja pota.

Preg. 8, 38.

Ljubi romarji in romarice! Bodite mi vsi, — zlasti pa še tisti, ki ste prišli od različnih daljnih krajev v to svetišče Marijino, počastit in se za pomoč priporočit preblaženi nebeski Kraljici, — pristrčno pozdravljeni! — Sedaj se poslavljate od Marije, kaj vam pač hočem povedati za slovo? Nabral sem nekatere nauke, katere vam hočem za slovo domu na pot dati. — Vsaka cerkev se mi zdi nekako podobna človeku. Kakor je vsaka cerkev hiša božja, tempel božji, tako je tudi človek tempel božji. *Ali ne veste, — vpraša sv. apostol, da ste tempel božji, in da sv. Duh prebiva v vas?* Kar je pri človeku glava, — to je v cerkvi prižnica, od tukaj se razlega glas in beseda božja; kar so pri človeku roke, to so v cerkvi altarji. Roke so v tesni zvezi s srcem, iz katerega se pretaka kri življenja po naših udih, — in altarji v naših

cerkvah so, na katerih pretaka Kristus pri daritvi sv. maše svojo kri v večno življenje naših duš! Človek ima pa tudi noge, s katerimi hodi po svojih potih; cerkev ima tudi svojo pot, — križev pot, — na katero kliče svoje verne, da bi po njej za Kristusom hodili. — Cerkve nam posebno dopadajo, če so snažne in lepe; ali pa, če so se kaj oprasile, pa so se potem zopet osnažile in prenovile. Tudi vi, če ste pravi romarji, in to upam, da ste vsi, — ste gotovo s svetim namenom semkaj prišli, in sicer: ali da bi izpolnili kako storjeno obljubo, ali, da bi si izprosili kako pomoč v dušnih ali telesnih potrebah, ali, da bi se bolj spokorili, ter v svoji duši razveselili in pokrepčali, ter v pobožnem življenju utrdili, ali z drugo besedo: da bi se v svojem duhu prenovili! Cilj in namen vsega našega romanja je naše notranje prenovljenje in posvečenje. In v čem in kako se ima to prenovljenje zgoditi, na to nas zopet naše cerkve molče opominjajo. Prižnica nas opominja, da je treba prenoviti svojo glavo, t. j. svoje misli in besede; altarji nas opominjajo, da je treba prenoviti zlasti svoje srce; križevi pot nas opominja, da je treba izboljšati svoja pota in hojo, ter se ogibati duši nevarnih in pogubnih potov, — sploh prenoviti vse svoje življenje! In ravno o tem duhovnem prenovljenju in njegovih pomočkih vam hočem danes nekaj besedi izpregovoriti.

Neki človek, sicer še mlad po letih, pa star po grehah in hudobijah, je bil tako srečen, da se je spreobrn timer. Ko je pozneje na poti srečal svoje stare malopridne tovariše, je šel memo njih, kakor da bi jih ne poznal. Začuden ga ti vprašajo: »Kaj nas več ne poznaš, vsaj smo mi tvoji prijatelji?« Spreobrn timer pa pravi: »Le bodite moji prijatelji, jaz pa nisem vaš!« Prav jim je odgovoril, vsaj res ni bil več stari, prejšnji človek, — temveč poboljš an — nov človek. O da bi se tudi vi po tem božjem potu tako prenovili, če se že niste poprej! Kaj pa mora pri vas novega postati? — Novo mora biti tvoje mišljenje, tvoje govorjenje, — tvoja dela! —

1. V človeku mora najprej novo postati to, kar je korenina vsega hudega, — vsega greha. In kdo ne pozna te korenine greha? Srce tvoje, ki je nagnjeno k hudemu že od mladosti, kakor govori Gospod, je ta korenina, iz katere izvirajo slabe misli in želje, hudobno govorjenje in pregrešna dela. Kristus sam zagotavlja: *Iz srca pridejo hudobne misli, ubijanje, prešestva, ne*

čistovanje, tatvina, krive priče, preklivanja! — Pa kako zboljšati srce? Rečem vam to, kar je rekel sv. Remigij kralju Klovniku, ko ga je krstil: »Prikloni svojo glavo, mogočni kralj, odpovej se temu, kar si do sedaj častil, in sežgi, kar si mesto pravega Boga molil!« — Tudi jaz rečem vam, ki želite prenoviti svoje srce: Sovražite in zaničujte vse, kar ste dosedaj ljubili in pozeleli grešnega, čislajte in ljubite zanaprej dobro, kar ste poprej sovražili! Ako se sproži kaka ošabna, častihlepna, lakomna, nečista, nevoščljiva, škodoželjna, maščevalna, sovražna in požrešna misel ali želja v vašem srcu, precej jo zadušite, da ne dobi oblasti čez te: tako boš blažil in boljšal svoje srce!

2. Pa ne le svoje srce, tudi besede moraš boljšati. Če si dosedaj klel, rotil, se pridušal, krivo prisegal ali krivo pričal, nesramno govoril, lagal, obrekoval, psoval, zmerjal, — kroti svoj jezik, poboljšaj se! Govori zanaprej lepo — spodobno, krotko, resnično, sramežljivo, — prijazno!

3. Če pa bi ti rekel: sem se že poboljšal, tega ali onega nisem več govoril, več pozelel, bi te še vendar tudi vprašal: ali pa tudi nisi nič hudega storil? Ako si nečistoval, ne nečistuj več! Ne zapeljuj! Razderi grešno znanje! — Ne kradi, ne delaj krivice, ne goljufaj, nikar se ne upijani, ne pobijaj, ne ponočuj! In kadar bo vse tako, potem bom rekel: resnično, ti si ves drugi človek, kakor si bil, nov človek, kakoršnega je Bog vesel!

Tako prenovljenje in premagovanje samega sebe pa ni ravno lahka reč, treba je pomoči od zgoraj. Razen žive vere in milosti božje, je pa med pomočniki prva Marija. Kdo pa je Marija, na katero stavimo mi katoliški kristijani toliko zaupanje? *Kakor palma v Kadezu sem visoko zrastle* (Sir. 24, 18), te besede svetega pisma obrača cerkev na Marijo. — Palma je znamenje zmage, kakor nam to spričuje sv. Janez v skrivnem razodenju, rekoč, da je videl svetnike v nebesih s palmovimi vejami v rokah, v znamenje srečne zmage. Prav zato se tudi Marija primerja palmi, in sicer ne samo radi tega, ker je premagala sama vse dušne sovražnike in skušnjave, temveč tudi zato, ker je znamenje srečne zmage vsem onim, ki se zatekajo k njej za pomoč!

Nadalje pravi sv. pismo o Mariji: *Kakor vinska trta sem rodila sladak in dišeč sad, in moje cvetje je čistiljivo in pošten sad.* (Sir. 24, 23) Po besedah sv. Bernarda beže strupene kače pred dišavo vinske trte in njenega prijetnega cveta, ravno tako beže tudi peklenški duhovi pred tistimi srečnimi dušami, v katerih

zapazijo gorečo in stanovitno pobožnost do preblazene device Marije!

Ia slednjič pravi sv. pismo gledé Marije: *Kakor ceder na Libanu sem povišana* (Sir. 24, 17). Judje so pri svojem prihodu v obljubljeno deželo s pomočjo skrinje zaveze povsod zmagovali. Pred skrinjo zaveze je padlo utrjeno mesto Jeriho, z njo so bili premagani Filistejci! Ta skrinja zaveze je bila iz cedrovega lesa, ki ne strohni, in ta skrinja se prispodablja Mariji devici; ona je najmogočnejša pomočnica in zmagovalka, kateri se ne more nič ustavljati, pred katero mora vse bežati! Le na Marijo torej zaupajmo, in njo za Bogom najprej na pomoč kličimo, in zmagali bomo sami nad seboj, zmagali svojo sprieno naravo, kakor tudi vse napade hudobnih duhov!

Marija je bila pa tudi romarica. Sv. pismo nam sicer samo enkrat omeni, da je Marija s svojim dvanajstletnim Detetom Jezuškom romala v Jeruzalem k velikonočnim praznikom. Po pravici pa smemo soditi, da se to ni samo enkrat, marveč večkrat zgodilo. Ker je bila Marija tako vestna izpolnjovalka vseh šeg in navad, katere so Izraelci imeli v svojem bogočastju, je gotovo, da ona ni samo enkrat, temveč še večkrat, kot drugi, romala na Bogu posvečene kraje in v tempel. Sicer pa tudi pobožni učeniki trdijo, da je Marija prav pogostokrat obiskovala Golgoto in vse tiste kraje, kjer je njen božji Sin učil, trpel in umrl. Ravno radi tega je pa Marija vsem pravim in pobožnim romarjem še posebno naklonjena in velika pomočnica. Na milijone je zgledov, kako se je ona milostljivo skazala svojim zaupljivim častilcem. Izmed družih vam hočem povedati samo enega novejših, ki se je zgodil v l. 1895. v začetku meseca junija v Belgiji na božji poti naše ljube Gospe v Montaignu.

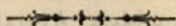
Tu je nenavadno ozdravela 24 letna Katarina Knops, ki je imela od rojstva bolno desno nogo. Od osmega leta je morala vedno rabiti berglje. Ta bolezen, kateri se je pridružilo še več družih, jo je hudo zdelala, vsa bleda in upadena je bila — na pol živa! V tem žalostnem stanju se napoti na božjo pot. Po nedopovedljivo velikem trudu se slednjič približa svetišču Marijinemu, ter gre s procesijo proti cerkvi. Kakor bi jo vodila nevidna roka, pomika se naprej k Marijinemu altarju. Sedaj pretrese bolnico neki mraz po vsem životu, pa pomika se dalje, ter ne zapazi, da je zgubila berglje med ljudstvom. Ko pride k altarju, še le zapazi močno ginjena, da nima več bergelj, in da je njena desna noga, ki je bila 20 cm krajša od leve, erako dolga, kakor leva. Ko utopljen v solzah hvaležnosti poklekne pred Marijin

altar, da se zahvali, in ko ji prinesó berglje jih postavi poleg altarja v vedni spomin zadobljene milosti. Več kot 2000 ljudi jo spremlja iz cerkve. Lahko si mislite, kolika navdušenost je bila med pobožnim ljudstvom! V zahvalo glasno molijo sv. rožni venec. Opoludne brzojavijo domu v Heverlé, da je Katarina popolnoma zdrava. Hitro se je raznesla ta vesela novica po vsem mestu. Ko pride zvečer domu, zbralo se je bilo že vse črno ljudi, njene tovarišice v »družbi Marijinih otrok« so molile sv. rožni venec; skoraj vse je jokalo od veselja in ginjenja. Pri cerkvi jo sreča njena mati, ki je bila tudi ravnokar ozdravljena hude bolezni. Ta prizor popisati je nemogoče. Od tistega dneva je bila Katarina popolno zdrava. (Reichspost.)

Vidite, dragi romarji, kako velika pomočnica je Marija vernim, pobožnim romarjem; blagor jim, ki ohranijo njena pota, t. j. takim, ki jo s pravim namenom pridejo častit in na pomoč klicat, in ki si prizadevajo posnemati njene lepe zgleda.

Sedaj pa že slovesna ura bije, da je treba se ločiti od Marije in se podati domu nazaj, ter zapustiti veselja kraj. Kaj pa porečete Mariji, predno se poslovite od nje? Recite ji to, kar je nekdaj rekel očak Jakob angelu, s katerim se je boril; rek-l je: ne pustim te prej, dokler me ne blagosloviš! Vi pa recite: o Marija, ti si naša mati, mi smo pa tvoji otroci, ne pustimo te, dokler nam ne daš svojega materinega blagoslova! In Marija, kakor dobra mati, ga vam bo dala. Potem pa, ko ste prejeli materin blagoslov, se podajte veseli vsak na svoj dom v kaki pošteni družbi; vrnite se med molitvijo, ter na poti prepevajte kot Marijini božjepotniki lepe Marijine pesmi. Jezus naj bo z vami, — Marija med vami! Ko pa pridete na svoj dom, nikar ne mislite, da je vaše romanje končano! Vtegne se res zgoditi, da marsikateri ne bo več prišel semkaj v to svetišče, a vkljub temu smo mi vsi hoté ali nehoté vedni romarji, ki romamo iz časnosti v večnost! Tudi doma naj vam bo Marija — romarica — vedno pred očmi! Noben dan ne sme minuti, da bi pozabili na Marijo, da dosežete blagoslov od Gospoda, kakor stoji pisano: *Blagor človeku, ki me posluša in čuje pri mojih vratih vsaki dan, in na me streže pri podbojih mojih duri. Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda!* Priporočujte se sleherni dan tudi svojemu angelu varihu, da vas varuje na vseh vaših potih, in srečno pripelje v kraj, katerega vam je Gospod pripravil, t. j. v stalni, mirni dom nebeškega Očeta! Amen.

A. Šimenec.

Pogled na slovstvo.

1. *Družba sv. Mohorja* je jela razpošiljati svoj letošnji književni dar. Družbeniki prejmejo po šestero knjig, namreč: Zgodbe sv. pisma, VII. snopič; molitvenik: Priprava na smrt ali premišljevanje večnih resnic (spisal sv. Alfonz M. Liguorski, poslovenil dr. A. Karlin); krasno knjigo: Anton Martin Slomšek, ki jo je v stoletni spomin njegovega rojstva spisal dr. A. Medved; J. Aljažovo „Slovensko Pesmarico“, II. del; Slovenske Večernice in Koledar z zanimivo vsebino. O posameznih knjigah bomo pozneje poročali. Kljub ogromnemu številu družbenikov je tudi letos število Mohorjanov naraslo za 493 novih udov. V nekaterih škofijah je število udov nekoliko nazadovalo, v lavantinski pa je družbi prirastlo 990 udov, vseh udov je letos 78.596.

2. *Slomškovo rojstvo*. Dramatični prizori ob stoletnici njegovi. Stavil Mihael Lendovšek. Celje. 1900., str. 24. Tiskal in založil Dragotin Hribar. Cena posameznim izvidom 20 h, (pri naročbi najmanj 10 izvodov 25 % popusta). — Lična knjižica je v prvi vrsti namenjena mladini kot spominsko darilo na Slomškovo stoletnico. Spis navdušeno proslavlja nepozabnega Slomška: Vile-rojenice in nebeški angeli prinašajo novorojencu k zibelci srebrno liro kot bodočemu pesniku, zlato knjigo in pero kot bodočemu pisatelju in škofovo kapo in palico kot cerkvenemu dostojanstveniku.

3. *Mala sakladnica*. Zbirka krajših molitev in pobožnosti z obilnimi odpustki. Tretji natis V Ljubljani 1899. Založilo „Katoliško društvo detoljubov“. Tiskala Katoliška Tiskarna. Broširan izvod stane 10 h, kartoniran 20 h. — Tretji natis priljubljene knjižice je pomnožen z nekaterimi novimi molitvicami; tako je pridejana molitev sv. očeta Leona XIII. za obujanje dobrega namena. „Mala zakladnica“ je za vzgojo velikega pomena. Priporočamo jo posebno za mesec november, da bodo otroci molili z odpustki obdarovane molitve in s tem lajšali trpljenje dušam v vicah.

4. *Povjest župa i crkava zagrebačkih*. Napisao Janko Barlé. II. Župa sv. Ivana u Novoj vesi. Zagreb, 1900. — Neutrudno delavni pisatelj, ki je izdal l. 1896. zgodovino župnije sv. Marka, (Duhovni Pastir, XIV, str. 343) je sedaj prav zanimivo opisal zgodovino župnije sv. Ivana, ki je v tesni zvezi z razvojem zagrebske nadškofije. Skoro na vsaki strani knjige najdemo dokaze, koliko je storila duhovščina v korist hrvatskega naroda. Oporoke rajnih duhovnikov, katere je priobčil gospod pisatelj, so živa priča, kako so poznali duhovniki potrebe svojega naroda in kako so mu bili dobrotniki še po smrti, potem ko so mu posvetili vse svoje življenje. Zgodovina župnije sv. Ivana nam zopet kaže, koliko vpliva sv. katoliška cerkev na kulturni razvoj vsakega naroda. Knjiga je zato prav zanimiva. Pisana je poljudno in mikavno. Dobiva se pri gospodu pisatelju v Zagrebu, izvod po 50 h.